

Pannonhal–

MA

2016/9.évfolyam/1.szám

A tartalomból:

Ahol a hegyek az égig érnek

Osztás 10x10 fotókiállítás

Interjú Izsák atyával

Főapát úr 70 éves

Farsang 2016

Tartalom

- 02 Változunk - Maradunk
- 03 Ausculta - A szent napok csendje
- 04 Életünk - Vasúttörténeti levelek
- 05 Múltfeltárás Pannonhalmán
- 06 Bencés Bár
- 07 Ad multos annos
- 08 Farsang 2016 - Rend(el)hagyás
- 10 Est nobis societas
- 14 Rendes mester
Interjú Izsák atyával
- 18 Rendkívüli tanárok
Interjú Komálovics Zoltánnal
- 20 Világot lát(t)unk
Ahol a hegyek az égig érnek
- 22 Barátaink
Egy főbarát feljegyzései
- 23 Interjú Ábel atyával
Est nobis societas
- 24 Hic fuit - Interjú Kátai Balázssal
- 25 Területi apátság
- 26 Akikre büszkék vagyunk
- 27 In memoriam Pater Paulus
- 28 Iskolatörténet
- 30 Lege
- 31 Alumni

Kiadja a Pannonhalmi Főapátság

a Pannonhalmi Bencés Gimnázium Alapítvány megbízásából

pannonhal-ma@osb.hu, 9090 Pannonhalmi, Vár 1. Tel: 06-96-570-140

Szerkesztette: Csértán Károly, Dejcsics Konrád OSB, Juhász-Laczik Albin OSB,

Hortobágyi T. Cirill OSB, László Zoltán, Rábai László

A fotókat készítette: Andrónyi Tamás, Bencés Fotótár, Balázs Attila,

Effix-Marketing Kft., Hajdú D. András, Horváth Tamás,

Kovács Agapé, Lambert Attila, Merényi Zita (Magyar Kurír),

Ontko Henrik OSB, Pályi Zsófia, Siska Gábor, Terei Miklós

A címlapfotót Terei Miklós, a plakátfotót Bérczesi Tamás készítette.

Az újságot László Zoltán tervezte a Pannonhal-MA I. évf. 1. számot
tervező Schmal Károly dizájnja alapján

Készült a budapesti Pauker Nyomdában 5500 példányban

Pannonhalmi, 2016

Maradunk

Reddo cuique suum –
Visszaadom mindenkinek a magáét. A barokk ebédlő egyik szegletében található egy kis kép ezzel a latin felirattal. A kép nagyon egyszerű. Egy tükör, amely mindenkinek azt adja vissza, amit az illető mutat neki. Ha jó a tükör. Ha nem torzít, nem fed el, nem emel ki, hanem tisztá és egyenes az üvege. Vajon mit üzenhet ezzel Sajghó Benedek főapát 1730-ból?

Változunk

Hogy a monostor olyan lesz, amilyenek mi vagyunk? Ha istenkeresők, akkor irgalmas, ha önzők, akkor riasztó? Vagy talán már az iskolára utalt? Hogy annyit kapsz belőle, amennyit beleteszel: ha bevállalod a változást, akkor növekedsz, ha elzárkózol a kihívás elől, akkor megrekedsz? Vagy inkább az élet tükre ez? Ahol a külső világ fölött a belső lesz az úr. S ami addig kereszt, így lehet nekünk remény. Belül.

Juhász-Laczik Albin OSB
főszerkesztő

Auscultha

A szent napok csendje

A titok a tagadás csendjével kezdődik.

A szenvedéstörténet szereplőinek többsége nemet mond: Péter letagadja, hogy ismeri mesterét, Júdás a szeretetre nemet mondva hasznót remél a kapcsolatból. Pilátus a kezét mossa, nincs köze a zsidók belügyeihez, az írástudók és a főpapok hagyományukat és Istenüket tagadják meg, amikor azt állítják, nincsen királyuk, csak császáruk. S mindez része annak a nagy tagadásnak, amelynek következtében a világba jött Istent a gonosztevők közé sorolják és kiirtják az élők földjéről. Az ember tagad, mert fél. Mert a lét kihívásaival szemben néha olyan kiszolgáltatottnak, olyan tehetetlennek érzi magát, hogy úgy tűnik, nem marad számára más lehetőség, csak a tagadás. Sok helyzetben mondunk nemet önmagunkra, nem tudjuk elfogadni, hogy ilyenek vagyunk, büntetjük magunkat. Nemet mondunk a közösségre, amelyben élünk, az országra. És végül nemet az Istenre, aki hallgat, és nem siet a segítségünkre.

S az ilyen tagadásokkal növekszik bennünk, életünkben és a világban a halál. A tagadásra a csend a válasz, az elnémulás: elnémul, aki tagad, és elnémul, akit megtagadtak. Jézus, aki „szóban és tettben hatalmas próféta volt Isten és a nép előtt”, aki minden szavával és tetteivel Istent nyilatkoztatta ki,

most elnémul. Aki maga az Ige, a Szó, elnémul Pilátus előtt, majd a halál és a sír szótlanágába burkolódik. A halál „kocka-csendje” elnyelte Istenünket. Ha Krisztus szenvedéstörténetét hit nélkül hallgatjuk, ha saját tagadásaink történetén hit nélkül tekintünk végig, akkor a kereszt lábánál nincs más, mint tél és csend és hó és halál.

A passióban azonban a megtagadott Isten csendje nem a néma fájdalom vagy a tehetetlen düh elnémulása. A főszereplő maga a záporozó tagadásban folyamatosan kimondott Igen. Mindenekelőtt Igen az Atyának, aki elrejtőzik, távol van, és nem veszi el a szenvedés kelyhét. Igen istenemberi önmagára, aminek következménye a kínhalál. De igen az áruló tanítványokra is, bátorítja Júdást, rátekint Péterre. Igen Pilátusra és saját népére is. Nem a könnyelműen kimondott tekintélyi igen, nem a legyőzött ember beletörődő igenje. Olyan megküzdött, végtelen távlatokat felölelő igenlés ez, amelybe az Isten szeretetből belehal.

De hogy mindez valóság legyen az életünkben, kell még valami. Emberi tagadás és isteni igen elmenne egymás mellett. A passióban van még egy törékeny igen: Mária és János a kereszt alatt. A legfájdalmasabb elutasításban, a kereszten Jézus felfedez egy törékeny igent, egy bizonytalan emberi választ, valamit, ami az ember eredeti jóságából még maradt. S ebbe a pislákoló szeretetbe kapaszkodik, erre az igenre vár, a befogadásra, hogy áldozata ne legyen hiábavaló.

A kereszten függő, tagadásunktól szenvedő Krisztus tehát keresi rajtunk a fogást, adna minket egymásnak és önmagunknak, hogy az élet uralkodjon bennünk. A mi törékeny igenünkre vár, hogy megtörhesse az életünkben és a világban a halál uralmát.

A passió utáni csend a mi befogadó válaszukra vár. S ha megtaláljuk szívünkben Máriát és Jánost, akkor felfedezzük, hogy mindez nem a gyásszal és fájdalommal teli süket csend, hanem a döbbszent hála csendje, „félíg mély csend és félíg láрма”. A keresztről uralkodó Király láttán a visszatartott örömkialtás csak az Atya jelére vár, hogy a hamuszín egekkel együtt felzúghasson, s a feltámadás himnuszát kiálthassa a sír csendjébe.

PANNONHALMI FŐAPÁT

Életünk

Vasúttörténeti levelek kiállítása

**„Fogadja Méltóságod
őszinte nagyrabecsülésem
és hálás köszönetem nyilvánítását...”**

2015 tavaszán a Főapátsági Levéltár érdekes levélgyűjteménnyel gyarapodott. Dr. Mayer Ákos Pannonhalmának ajándékozta édesapja, dr. Mayer József ötvenkét darabból álló vasúttörténeti levélgyűjteményét.

Mayer József MÁV főtanácsos, közlekedéstudományi műgyűjtő 1937. április 4-én született Sárospatakon. Édesapja katonatiszt volt, így a II. világháború miatt kisgyermekkorát Sárospatakon, Huszton és Kassán töltötte, majd Sárospatakra költöztek vissza, ahol 1955-ben érettségizett a Református Kollégiumban. A pataki diákevek egész életére, neveltetésére és emberségére nagy hatással voltak.

Származása és neveltetése miatt tanulmányait nem folytathatta azonnal és töretlenül. Érettségi után a Magyar Államvasutaknál kezdett el dolgozni; a vasúthoz fűződő szeretete és hűsége egész életén át tartott. Forgalmista-

ként kezdte, de szorgalmának köszönhetően hamarosan bekerült a MÁV Tisztképző Intézetbe, majd Kelenföldön lett forgalmi rendelkező. Munka mellett végezte el a Pécsi Tudományegyetem Állam- és Jogtudományi Karát. Immár jogászként 1967-től a MÁV Vezérgazgatóság Kereskedelmi Szakosztályára került, ahol áru-fuvarozási osztályvezetőként dolgozott. 1988-tól 1992-ig a MÁV berlini irodájának képviselője volt. Tagja volt a Közlekedéstudományi Egyesületnek, a MÁV História Bizottságának, több szakkönyvet, cikket írt. 2014-ben bekövetkezett haláláig számtalan tudományos rendezvényen képviselte és szolgálta a vasutat, kutatta, gyűjtötte tárgyi emlékeit és dokumentumait. Vasúttörténeti gyűjteményét személyes instrukciói alapján fia rendezte.

Az 1927 és 1943 között kelt, Pannonhalmának ajándékozott levelek címzettjei dr. Ómoróviczai Imrédy Kálmán, aki 1933-tól a MÁV Igazgatóság főosztály-

vezetője, 1938-tól elnökhelyettese, 1942-től elnöke volt, valamint Nagybányai Horthy István, aki 1940 és 1942 között volt a MÁV elnöke.

A levélírók egyházi előljárók, zömében katolikus főpapok, többek között: Kelemen Krizosztom pannonhalmi főapát; Serédi Jusztinián hercegprímás; Grósz József kalocsai érsek; Szmrecsányi Lajos egri érsek; Apor Vilmos győri megyéspüspök; Prohászka Ottokár székesfehérvári megyéspüspök; Hász István tábori püspök; Endrédy Vendel ciszterci apát.

A vasúttörténeti levelek tartalmukat tekintve két csoportra oszthatók: a levélíró főpapok vagy megköszönik a MÁV szolgáltatásait, vagy pártfogóként beajánlanak valakit a vasút szolgálatába.

A levelekből 2016. január 15-én kamarakiállítás nyílt a főkönyvtár teremkönyvtárában. A megnyitón, melyen az ajándékozó családja és Mayer József barátai is jelen voltak, több bencés atya és diák is részt vett, mintegy igazolva Kerekes Hubert bencés atyának a kiállítást megnyitó szavait:

M é l t ó s á g o s U r a m !

Engedje meg, hogy a magam részéről is mély hálával megköszönhessem, hogy a szentmártoni vasuti orvosi hivatal, ha hatáskörében megfogytokozva is, de megmaradt szentmártoni székhellyel. Mind ennek örülök s a magam részéről is mindig minden alkalmat fölhasználok arra, hogy ezen ősi magyar község itt a Szenthegy lábánál fejlődjék, vagy legalább haladásában vissza ne essék.

Amidőn a dolog tárgyi részéért köszönetemet megismétlem, az orvos kijelölését illetőleg tiszteletteljes kérelmet nem teszek elő, minthogy mindkét pályázó orvos közel áll hozzám.

Levelemért bocsánatot kérve vagyok Méltóságos Uramnak tisztelő, hálás híve :

Pannonhalmá, 1939. február 23. -án.

Kelenföldi István

pannonhalmi főapát.

Életünk

„A vasút nagyon sokunk számára valami varázslattal bír. A vasút ugyanis összeköti távoli helyeket és távoli korokat. Most talán úgy is fogalmazhatnánk, hogy a múltat a legmodernebbel, a maival... Manapság sokat panaszkodunk arról, mennyire rohanó, kapkodó életet élünk, és mégis – valamiképpen szeretünk sietni, mert a magunk korának gyermekei vagyunk, vágyunk arra, hogy céljainkat mielőbb elérhessük, beteljesülni láthassuk. Néha persze lázadunk a gyorsuló idő ellen, mégis izgatott türelmetlenséggel élünk, egy furcsa feszültségben vagyunk: nagyon szeretnénk kényelmesen, nyugalmasan megérkezettnek lenni, és ezért szakszerűen rohanunk, gyorsítunk. Nem

csoda tehát, hogy annyi ember érez valami különleges vonzódást a vasúthoz. A labdarúgás mellett talán a vasút országunkban a legtöbb ember hobbi. Ha nem tévedek, pont azért van ez a különös vonzalom bennünk, mert a vasútban mindenki felismeri jelenkorunk első jelképét. A vasút nem más, mint a gyorsaság és a gyorsulás beköszöntése az emberiség történelmébe.

Ez az óriási mű egy olyan korban jött létre, amikor kontinensünk a rohamos gazdasági fejlődés idejét élte. Magyarországot elválaszthatatlan része volt az Európában végbemenő folyamatok-

nak. Kiszakíthatatlanul részesedett a földrész sikereiben és kudarcaiban, amint napjainkban is. Ez a káprázatos fejlődés országunkban egy politikai tekintetben konzervatív háttérrel zajlott le, amely biztosította azt a stabilitást és kiszámíthatóságot, amely egy ilyen nagymérvű fejlődéshez elengedhetetlenül szükséges.”

Ásványi Ilona helyettes könyvtárigazgató

Múltfeltárás Pannonhalmán

2016. február 18-án és 19-én a fenti címmel rendezett tudományos konferenciát a Pannonhalmi Főapátsági Levéltár. A rendezvény összegzése volt annak az egyéves munkának, amelyet a Várszegi Asztrik főapát úr által életre hívott történetész-levéltáros munkacsoport végzett. A főapátság, a Magyar Nemzeti Levéltár és az Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltára között 2014-ben létrejött megállapodás értelmében az előadók a pártállami diktatúra idején megcsonkítva és behálózva működő bencés rend története egy-egy epizódjának feltárását tekintették elsődleges feladatuknak. Ebbe a munkába kapcsolódott be néhány felkért előadó, nevezetesen a Nemzeti Emlékezet Bizottság munkatársai, egyetemi oktatók és egyházi levéltárosok.

A vizsgált korszak kereteit a 20. századi főapátválasztásokat bemutató nyitóelőadásával Asztrik főapát úr jelölte ki,

majd a kommunista hatalomátvétel időszakába Rétfalvi Balázs vezette át a konferenciát Sárközy Pál főapátságának bemutatásával. Mikó Zsuzsanna a bencés szerzetesek ellen a népbíróságok előtt lefolyt nyílt eljárásokat vette számba, míg Soós Viktor Attila egy, az 1960-as és 1970-es évek fordulóján fedésben működő állambiztonsági tiszt működéséről adott számot. Vörös Géza egy eddig elhanyagolt területre, a bencés nővérek illegális működésére és a politikai rendőrség velük szemben alkalmazott módszereire hívta fel a figyelmünket.

A második szekció bevezetéseként Boros Zoltán a Katolikus Középiskolai Főhatóságról adott intézménytörténeti áttekintést, majd Bandi István referált a bencés gimnáziumok 1945 és 1948 közötti újjáépítéséről és az azt követő államosításáról, végül Ring Orsolya mutatta be a győri gimnáziumban végzett tanári és nevelői munkáról az állami és

tanácsai szervezetben kialakult képet. Újdonságnak számított Keresztes Csaba előadása, aki a bencés rend írott és tárgyi műkincseinek 1945 és 1951 közötti sorsát vette számba.

A harmadik szekció a kereten kívül szorult szerzetesek, az úgynevezett kincések és a Pannonhalmán működő szociális otthon témái köré csoportosult. A bencés rendet elhagyni kényszerülő szerzetesek tipikus életpályáit Dénesi Tamás vázolta fel, amihez W. Diera Bernadettnek a Fekete Hollók perében börtönbüntetésre ítélt Szunyogh Xavér életéről szóló előadása kapcsolódott. A tucatnyi szerzetesrend tagjainak menedéket nyújtó szociális otthon kialakulásáról beszámoló Szabó Csaba arra a jelenségre hívta fel a figyelmünket, hogy több, a 20. századi magyar egyháztörténet szempontjából jelentős személyiség is itt töltötte élete utolsó éveit. Közülük Endrédi Vendel zirci

Életünk

apát életét mutatta be C. Gyóni Eszter. Vendel apát a börtönben eltöltött évei után Pannonhalmáról is igyekezett részt venni a földalatti ciszterci rend kormányzásában, és ennek következtében nem kerülhetett el a politikai rendőrség

figyelmét sem. Petes Róbert a munkacsoport tagjaként több interjút is készített olyan szerzetesekkel, akik a Kádárkorszakban a Magyar Néphadseregben teljesítettek sorkatonai szolgálatot. Ezek tanulságait összegezte előadásában.

Terveink szerint az elhangzott előadásokat tanulmánykötetben jelentetjük meg, jövőre pedig Budapesten, valamelyik partnerintézményünk székhelyén rendezzük meg a következő konferenciát.

Boros Zoltán Ph'94 levéltáros

Bencés Bár

Maga az ötlet 2010-ben egy közös kirándulás alkalmával merült fel; mire eztán négy hitoktató: Németh Zsuzsi, Nagy Andrea, Kiss Virág és Csutorás Évi Jákó atyával együtt lelkes tervezésbe fogott. Amikor a Bencés Bárt megálmodtuk, a Szent Szabina-kápolnával és -közösséggel kapcsolatos régóta érelődő víziókat szerettük volna tettekre váltani. Célunk volt egyrészt olyan fórumot teremteni, ahol a kápolnába járó szabinás emberek, munkatársaink, volt bencés diákok, közösségek kapcsolatba kerülhetnek egymással. Egy olyan fórumot, amely ismerkedésre, találkozásokra ad lehetőséget, és még előbbé, elevenebbé válhat a „szabinás háló”. Ennek keretében olyan előadókat szeretnénk meghívni, akiket valamilyen szempontból érdemes megismerni, mert az a tevékenység, amit művel, vagy az az életforma, amit kialakított, sokunk számára érdekes, inspiráló lehet. Olyan témákat keresünk, amelyek bennünket közelről érintenek, amelyekben érdekeltek vagyunk. Az együttlétekhez olyan meghitt, „kávéházba illő” hangulatot próbálunk varázsolni, ahol kedves emberek társaságában, valamint finom falatok és italok kíséretével, s nem utolsósorban a témához illő dekorációval biztosan nagyon szép estét tölthet el az, aki eljön. A Bencés Bárok előkészítéséhez elválaszthatatlanul hozzátartoznak Andrea

nagyszerű plakátjai, amelyek mára önálló kiállítást érdemelnének. Ezeket az összejöveleteket rendszeressé tettük, így minden hónap második csütörtökjén választottuk időpontul. Az első alkalmat 2012. november 8-án szerveztük meg. Vendégünk Szűcs Sándor baptista lelkész volt, aki az online misszióról és a facebook-jelenségről beszélt. Azóta is októbertől májusig minden hónapban számítani lehet a Bencés Bár összejöveleteire. A három év alatt sokan megfordultak már nálunk mint előadók: Holló András tánctanár, koreográfus; Magyar Balázs pszichiáter, addiktológus; az Olgyai család zenekara, Frank Hegedűs anglikán lelkész; Lackfi János költő; Boldizsár Ildikó

meseterapeuta, valamint Lothringer Éva családterapeuta. Nem titkolt vágyunk közösségünk tagjai közül „bemutatni” minél több embert, hogy lássuk sokszínűségünket, értékeinket, s minél jobban megismerhessük egymást. Ily módon előadást tartott már Klemm Gabi és Kamarás Bálint építész, akik alkotó munkáikról beszéltek; Hídvégi Zsófi és Domokos Tamás orvosházaspár, mentálhigiénés szakemberek, akik pedig a kamaszvilág rejtelseibe és nehézségeibe vezettek be bennünket. Halász Kati a *Bank – barát vagy ellenség* című előadásával kápráztatott el. Bíró Vali a fogyatékosokkal való szép küzdelmeiről, Marsai Viktor volt pannonthalmi diák pedig afrikai élményeiről mesélt. Bencés testvérek is látogattak már el több ízben hozzánk: Cirill atya a bencés gazdaságról, Ábel, Iván és Gellért atya a jeruzsálemi biciklis zarándoklatról, Jákó atya – Kiss Pannival, Kiss Veronikával és Marsai Viktorral együtt – az El Caminóról tartott vetített képes nagyszerű előadást. A bencés Bár keretében ünnepeltük meg tavaly a kápolna nyolcvan- és a tanulmányi ház harmincéves évfordulóját, ahol vendégünk volt főapát úr, Martin Gábor építész, valamint a tanulmányi ház minden egykori házfőnöke.

Az idei alkalmak témáit az irgalmasság éve és a Szent Márton-év köré fűzzük, amivel célunk, hogy figyelmünket a „legkisebb”, legszegényebb, a leginkább rászoruló emberek szükségletei felé fordítsuk, emberi méltóságukat felfedezve, ahogy azt Szent Márton a koldusban észrevette. Ennek fényében hívtuk meg előadóinkat a Szent Egyed közösségből, akikkel témánk a menekültek voltak; Konrád atya Szent Mártonról, Székely János püspök a cigány-pasztorációról, János testvér pedig a keresztények egységéről, az ökumenizmusról beszélt. Legutóbb Héjj Tibor *Business és közjó* címmel tartott előadást arról, hogyan tud a vállalkozás a szegénység elleni küzdelem eszközévé válni.

A Bencés Bár olyan, mint Jónás ricinusbokra: ameddig szükség van rá, és ameddig árnyékában megpihenhetnek és felfrissülhetnek az emberek, addig zöldellni fog.

Jurinka Szilveszter OSB, Fehérvári Jákó OSB, Csutorás Évi

Életünk

Ad multos annos

Várszegi Asztrik főapát úr január 26-án töltötte be hetvenedik életévét. Bencés szerzetesközösségünk egy szűkebb baráti körben január 28-án köszöntötte őt e fontos fordulópont alkalmából. A bencés világ nevében Christian Haidinger, az Osztrák Bencés Kongregáció prézes apátja mondta el köszöntőjét, Erdődy Gábor, hazánk volt németországi és szentszéki nagykövetének beszédét felesége, Csilla asszony tolmácsolta a jelenlévők számára, végül bencés szerzetesközösségünk nevében Cirill perjel atya köszöntötte főapát urat. Az alábbiakban e beszédekből idézünk, Isten áldását kérve főapát úr számára.

Első alkalommal 1976-ban vagy 1977-ben találkoztam veled a német nyelvterület novíciusmestereinek együttlétén. Mindketten fiatalok voltunk, épp csak átvettük feladatunkat, a ránk bízott fiatal testvérek nevelését. Tökéletes némettudásod révén azonnal részévé váltál e szerzetesi és szerzetesnői közösségnek, még akkor is, ha egy ideig úgy tekintettünk rád, mint a vasküggöny mögül érkező csodabogárra. Megnyerő és úgymond ragadós barátságosságot, nyíltságot és empátiád képes megnyitni azoknak a szívét, akik kapcsolatba kerülnek veled. Talán ez a képességed az, amelyben megtalálhatjuk a monostor, az egyház és az ország javára végzett sikeres munkád kulcsát.

Az első találkozásunk óta megmaradt a kapcsolatunk, és az évek folyamán őszinte testvéri barátsággá alakult. Azért azt, hogy egyszer egy afrikai szafarin is együtt leszünk, és a dzsibból egy alvó oroszláncsaládot is szemügyre vehetünk – ez történt most szeptemberben –, nos, ezt valószínűleg egyikünk sem gondolta volna korábban. A bencés prézes apátok konferenciáján vált ez lehetővé, amelyet évről évre a világ más-más részén tartanak. Halmozzon el téged Isten áldásának bőségével! Egyszersmind kérjük az Urat, hogy hazudtolja meg az ószövetségi zsoltárost, aki azt meri állítani, hogy „Mindössze hetven év egész életkorunk, nyolcvan talán, ha erősek vagyunk”. Nem, nem, nem! Még sok évvel ajándékozzon meg téged az Úr, egészségben és jólétben, mindannyiunk örömére, szerzetesestestvéreid javára, és mindazok gazdagodására, akik szeretnek téged és Szent Márton hegyét!

Christian Haidinger OSB apát

Főapát úr tanítása, szerzetesi hivatásának kiteljesítése során, nemegyszer a kultúra, a művészetek közvetítő szerepét is felhasználva egyszerre szól a katolikus hívőkhöz és a mindennapi életükben gyakran kiszolgáltatottan vergődő, biztonságra és

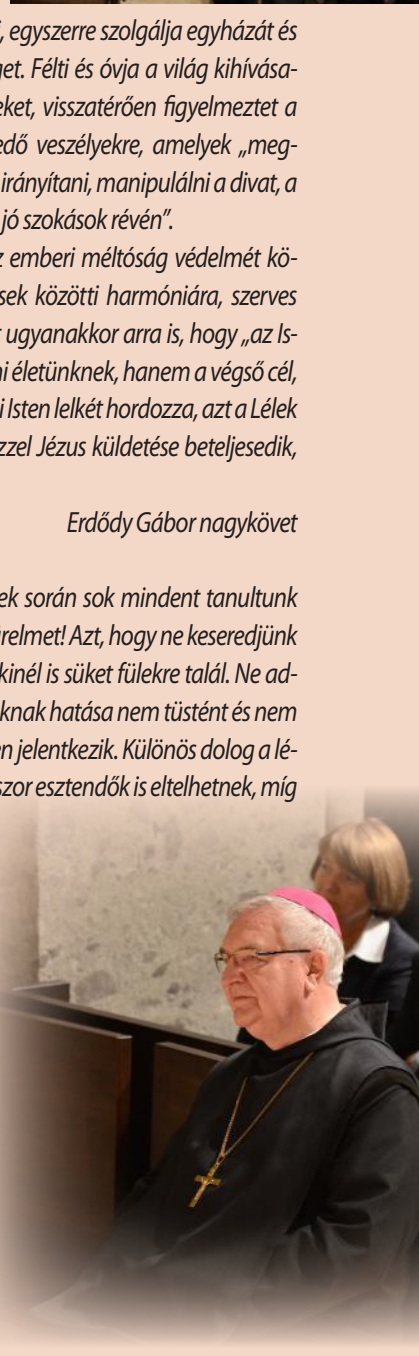
világos útmutatásra vágyó esetetekhez. Hiteles emberként szemléletet alakított, bátorságot, nyugalmat, tisztánlátást adott mindnyájunknak arról az Istenről beszélve, aki nem csak bünteti, de felemeli, szabaddá teszi, megajándékozza az embereket. Asztrik atya üzenete egyszerre szakrális és világi, egyszerre szolgálja egyházát és vallását, valamint az emberiséget. Félti és óvja a világ kihívásaival szemben sokszor védteleneket, visszatérően figyelmeztet a „modern” mentalitásból leleselkedő veszélyekre, amelyek „megpróbálják az embereket kívülről irányítani, manipulálni a divat, a társadalmi nyomás, a rossz és a jó szokások révén”.

A katolikus vallási értékek és az emberi méltóság védelmét középpontba állító világi törekvések közötti harmóniára, szerves egységre rámutatva emlékeztet ugyanakkor arra is, hogy „az Isten nem csupán gyógyszere a mi életünknek, hanem a végső cél, a végső beteljesedés az, hogy aki Isten lelkét hordozza, azt a Lélek elvezeti magához az Úrhoz, s ezzel Jézus küldetése beteljesedik, megmutatja nekünk az Atyát.”

Erdődy Gábor nagykövet

Kedves Asztrik főapát úr! Az évek során sok mindent tanultunk Tőled. Talán leginkább vidám türelmet! Azt, hogy ne keseredjünk el, ha szavunk, törekvésünk bárkinél is süket fülekre talál. Ne adjuk fel, ha tetteinknek és szavainknak hatása nem tüstént és nem is várakozásainknak megfelelően jelentkezik. Különös dolog a lélek, az emberi lélek csendje. Sokszor esztendőik is eltelhetnek, míg ez vagy az az elvetett mag megfogban benne. De akinek van türelme és állhatatos marad a jóságban, az meg fogja érteni, felismeri majd, hogy Isten hol, mikor és miként bontakoztatja ki a tervét. Születésnapodon azt köszönöm meg Neked, hogy hetven éve újra és újra Isten elé teszed az életedet, hogy ő kezdjen vele valamit.

Hortobágyi Cirill OSB perjel

Életünk

Farsang 2016 – Rend(él)hagyás

...élni a farsangot

A masszív eső ellenére valódi tömeg vonul végig a nyitó felvonulás várkörén. Ki nagykabátban, ki cylinderben, ki egy szál pólóban, valóban bőrig ázva, esetleg a saját gyapjában – a Mjedve párt élő birkával kampányol. A díszterem építőinek felvonulási területe most összébb húzódik. Felvonulás, felvonulás. A farsang elfoglalja a saját terét, idejét. Átalakulnak a termek, a folyosók, és megváltozik az idő. Felgyorsul? Lelassul? Megváltoznak az emberek. A zongoratanárnő 42-es női cipőket szerez. A takarítónéni tortát süt. A tanárok beugróznak, a prefektusok türelmesek, elnézőek. Valahogy semmi sem olyan, mint egyébként.

Sokféleképpen, de éljük a farsangot, mindannyian.

TÚL...

... a végzősök: a Szent Márton-, a Mikulás-műsor után talán a legnehezebbet, a leghúzóssabbat is, igen, túléltek... elégedetten, esetleg kissé csalódottan.

...a tizenkettedikesek prefektusai: mostantól már tényleg mindenki csak tanulni fog, a ballagásig nagy baj nem lehet...

... a tanárok: végre lehet tanítani, számon kérni, haladni, az érettségire felkészíteni...

... a prefektusok: végül mindenütt volt (így vagy úgy) ébresztés, esti ima, esti mese, talán alvás is...

... technikusként: hajnalig tartó pakolásokkal, a kilencedikest emberszámba vevő tizenkettedikessel

ÁT...

... végzősként, hogy a bésekkel/ásokkal ezt sem/is lehet jól. („nemkívánt törlendő”)

... a hetedikesek, kilencbések: először, amit, úgy ahogy még eddig soha, „imprinting”, alapélmény.

... a tizenegyedikesek: még egyszer utoljára úgy, ahogy soha többé.

MEG...

A mai kommersz világot kárhoztatóként, hogy a Lánykolesz pártnak nagyon nincs köze a „conchita wurst jelenség”-hez.

A diákok vallásos életével elégedetlenkedőként, hogy a farsangi mise prédikációjában a férfi lelkünk női oldaláról beszélő Márk atya szavaira nagyon figyelték a „hívek”.

Hogy a fiúknak van nagyon más arca is, mint ami egyébként látszik belőlük.

– Aztán lesznek a migránsok???????

Ja, hogy mexikóiak, spanyolosan, El Mlgrante... (fogunk tudni majd nevetni?)

– A következő a... Milyen... ? Nagy mik? Gec... Gatsbyk? Nagy Gatsbyk? Egy náci, egy buddha, egy Isten, egy Morgenfrímen? De ők mit is akarnak? Ja, hogy ez a profiljuk... A nevükben a zárójelbe tett „b”-t ki kellene cenzúrázni... Kik is lesznek ebben a pártban? Ja, akkor nem lesz vészes.

Talán. Kicsit félünk, ettől-attól...

– Még egy párt... Oroszok. De nem kommunisták. Nekik medvéjük van. Mint királyjelölt. Mjedve... de ők amolyan művészileg humoros társaság. Aztán eljön a szombat délután, a választások ideje. Pártműsorok. Összegzés, döntés.

Tulajdonképpen nagyon nem is panaszkodhatunk. Mókára volt lehetőség itt is, ott is, majd meglátjuk. Meg aztán... lehet hibázni. Miért épp farsangkor ne lehetne... Hogy a pártműsorok (valójában filmek) alatt sokat fesze-günk – tanárok, diákok együtt –, az azért nem jó érzés. Ha eddig nem is volt fontos, most már mindenkit érdekel, hogy ki fog nyerni! Szavazunk.

A DÖK megszámolta. A tanáriiban már tudják az eredményt. Toronymagas győzelem! Van itt egy jó latinos? – a koronázás ceremóniájának szövege latinul van... Hogy is van nőnemben a... és hogy fér el a királyi cylinder a szépségkirálynői tiara mellett? Vagy alatt? Egy hosszú, vörös parókán...?

A győztes párt tagjai a vacsorára már „civilben” érkeznek. A munka még egyáltalán nem ért véget a számukra, de a magas sarkúhoz nem szokott lábak nemigen bírják tovább.

Hódsági-Molnár János prefektus

Életünk

Össztűz

Idén újra Henrik atya konferálta fel a pártokat, tette fel a kérdéseket.

Videomellékletet nem tudunk adni, de álljon itt a szöveg(elése):

Jó estét Mindenkinél!

Fura műfaj ez a farsang. Olyan, mintha az ember nem is önmaga lenne, kivetkőzik önmagából (ahogyan azt jómagam is teszem), más valakivé alakul a farsang színpadán, a saját maga építette színpalak között. Talán gyermekkori álmainkat valósítjuk meg ilyenkor? Ismerjük a mondást: nem a ruha teszi az embert. Megjegyzem: rosszabbul járnánk, ha a ruhat ennél az embert... Mégis, a farsangi öltözet, a smink, a díszlet, a kerettörténet az, ami az ünnep hőseit szüli.

Migráns leszel vagy birodalmi katona, vadakat terelő cicamaca?

Látod megszeli az orosz mackócska, aludj el szépen, kis Buddha.

És paradox módon talán pont ilyenkor mutatunk meg mégis valami igazit önmagunkból. Valami szépet, értékeset – a kreativitásunkat, meg azt, hogy mégis csak társasági lények vagyunk. Ezek a végzősök odatettek magukat: értetek, értünk. Hogy pár napig jó legyen, mindenkinek jó legyen. Először is köszönet illeti őket ezért!

Aztán azon gondolkodtam, hogy mi, emberek mennyire összetett lények vagyunk. Mindenki van vágya a hatalomra, hogy másokon uralkodjon, hogy a világban rendet tegyen. Élre állítson dolgokat. Lakozik bennünk nyers erő, ahogyan kifinomult művészelleknek is sokszor bizonyulunk. A szabadság, a lazaság iránti vágyat is felfedezhetjük magunkban, és hát mindannyian vágyunk arra, hogy megtapasztaljuk az igazi, felhőtlen életörömet. És hadd említsem meg a bennünk lakozó gyengeséget és gyengédséget – ezek teszik igazán értékessé, finomhangoltá emberi kapcsolatainkat. Ki ne szeretne közülnk belső békét, harmóniát önmagával, másokkal, a világgal?

Az idei farsang induló pártjai ezt a csomagot, amik mi vagyunk, bontották ki: megjelenítve egy-egy szintet ebből a belső gazdagságból. Eszköztáruk (vagy rúzsuk) hol kontúrosabban, hol inkább elmosódva rajzolta meg karaktereiket.

Azt hiszem, lassan mindenképpen kialakul egy kép a pártokról, és mindannyiunkban élnek az elmúlt napok önfeledt eseményei. A mai este arra szolgál, hogy a farsangi pártok és királyjelöltjeik hivatalos keretek között is bemutatkozzanak.

Mielőtt belevágunk, foglaljuk össze, mi is történt az elmúlt napokban. Hogyan látta ezt az utca, a folyosó embere...

– Aki nem lép egyszerre – lehetne a Birodalom-párt szlogenje. Határozott, erőteljes megjelenést sugallnak. Rend és fegyelem. Jobb, ha nem vágysz oda, különben a Birodalom viszsavág.

– Kétszer meggondolnám, hogy az oroszokkal leüljek-e egy asztalhoz rulettezni. Pedig ízig-vérig művészemberek. És olyan édes mackójuk van, aki a saját árnyékától sem riad vissza.

– A nagy Gatsbyk csapata egyszerűen maga a béke... (Om)... Még egy kis meditálás, és az a picinke bajusz is jóssággá alakul.

– A Lánykolesz képviselői pedig egyszerűen kecsesek. Az az érzésem, valami titkot azért rejtegetnek. Pedig a szoknya alól kilóg a láb. Pár számmal nagyobb lábikra került a lábukra.

– Lemosható foltokkal tarkított testű El Simone, akinek juszt is kell a bajusz. Hogyan is mondhatnánk neki azt, hogy El, amikor csak most érkezett Meg.

Est nobis societas

Szent Márton-zarándoklat

Zarándoklat indul Szent Márton hegyéről Szent Márton városába 2016. július 16. és 24. között. Pannóniának két Szent Márton tiszteletében kiemelkedő helységét köti össze ez az egyhetes gyaloglás. Célja, hogy mélyebben megismerjük a korai egyház szentjének, Mártonnak az életét, és 21. századi módon kövessük azt. Az út során szeretnénk megtanulni Mártontól, mit jelent zarándoknak, bűnbánónak, az evangélium hirdetőjének lenni, a szegényben, a betegben s végül minden embertársunkban Krisztust meglátni.

A zarándokok nemcsak önmaguk miatt kelnek útra. Hírt, jó hírt visznek, és szívükben hordoznak másokat. Zarándokutunkat felajánljuk a pannonhalmi monostorért, oblatúsainkért, a Területi Apátság híveiért és papjaiért, a bencés iskolák jelenlegi és egykori növendékeiért, tanáraiért, a bencés intézmények munkatársaiért. Imádkozunk szerzetesközösségeink és a magyar keresztény egyházak egységéért és megújulásáért.

Információk

Időpont: 2016. július 16–24.

Útvonal: Pannonhalmi – Bakonyzent-lászló – Bakonybél – Attyapuszta – Mihályháza – Celldömölk – Sárvár – Szombathely.

Napi távolság: kb. 25 km – legalább 20, legfeljebb 30 kilométerrel számolunk.

Csomagok: kis hátizsákkal gyalogolunk, a nagy csomagot teherautó szállítja.

Szállás: tornatermek, kollégiumok, közösségi szállások – hálósáokban, parkettán, ágyneműt nélkülöző fekvőhelyeken.

Étkezés: naponta két hideg és egy meleg étkezést tervezünk, amelyet a zarándoklat szervezői biztosítanak.

Korhatár: Betöltött 14. életév felett bárkit szeretettel várunk, amennyiben tudja vállalni a napi gyaloglás távjait. (Szülői kíséret nélkül kiskorúak csak írásbeli szülői engedéllyel jöhetnek.)

Részvételi díj: 10 000 Ft/fő (5000 Ft a jelentkezéskor átutalással, 5000 Ft a nyitónapon helyszíni befizetéssel.)

A jelentkezés menete:

1. Regisztráció a honlapunkon (www.szentmartonev.hu, regisztráció fül).
2. Ötezer Ft befizetése vagy átutalása;
3. Kedvezményezett: Pannonhalmi Főapátság;
4. Számlaszám: UNICREDIT: 10918001-00000003-04660122;
5. Közlemény: Szent Márton-zarándoklat (több befizető esetén nevek).
6. A jelentkezés érvényességéről visszaigazoló e-mailt küldünk.

Megjegyzés: az adminisztrációs terheinket csökkenti, ha családok, plébániák vagy baráti körök közösen fizetik be a részvételi díjat.

A zarándoklat szervezője: A Pannonhalmi Főapátság Szent Márton-év Bizottsága.

A zarándoklat vezetői: Boros Zoltán és Halmos Ábel OSB

Szeretettel várunk mindenkit, aki szívesen lenne Mártonnal együtt Krisztus követője!

Közösségben szerzetes- és papnövendékként

Február 13-án szombaton zsúfolásig megtelt a pannonhalmi gimnázium Teleki-terme. Kivételesen nem diákok vették azt birtokba, hogy Ambrus atya moziját, vagy egy színvonalas focimeccset megnézhesse. Ugyanis ekkor került sor az Unitasra, a magyarországi pap- és szerzetesnövendékek évenként megrendezett találkozására, amelyet a Szent Márton-év keretében idén Pannonhalmi látott vendégül. Az eseményre majdnem kétszázan érkeztek az ország minden tájáról: Esztergomtól Magyar-

széken át Szegedig. Ahogy azt Várszegi Asztrik főapát úr már köszöntő szavaiban is hangsúlyozta, a Szent Márton-év mottója: „Közösségben vagyunk.” Ez az, amit élő valóságként a fiatal egyházi utánpótlás ezen a napon is meg tapasztalhatott.

A délelőtti program Szent Márton élettörténete köré szerveződött. Konrád atya úgy mutatta be Tours szerzetespüspökét, mint aki a Szentírásból táplálkozva annak tetekre váltását tűzte ki életcélul maga elé, és aki pannóniai katonacsalád szülöttéként képes volt nagy lelki szabadságot meríteni abból, hogy kívül állt a galliai arisztokrata püspökök körén. Az előadás kapcsán Donato Ogliairi, Montecassino főapátja fogalmazott meg kérdéseket, amelyeket a résztvevők kiscsoportos beszélgetésekben jártak körül. Így gondolkodtak közösen Szent Márton életpéldájának aktualitásáról, miközben egymást is közelebről megismerhették.

Est nobis societas

Az ebédet követően a délután első felében a résztvevők számos műhely között választhattak. Ezek a műhelyfoglalkozások újabb lehetőséget biztosítottak az azonos érdeklődésűek kiscsoportos együttlétére, miközben a vendéglátó bencés műhelyvezetők igyekeztek valami sajátosan pannonhalmival gazdagítani vendégeiket. A lehetőségek között volt bibliodráma és közös lectio divina, gregorián ének, labirintusjárás, látogatás a gyógynövénykertben, a levéltárban vagy éppen a majorság régi pincéjében, apátsági séta, beszélgetés a menekültkérdésről és a plébániai munkáról, találkozási lehetőség Asztrik és Donato főapáttal.

A napot a bazilikában közös eucharisztikus ünnepelés zárta, amelynek a házigazda Asztrik főapát úr volt a főcelebránsa. Nagyböjt első szombatján úgy esett, hogy az olvasmányrend szerint Máté meghívása adott alkalmat Donato főapát úrnak arra, hogy szerzetesi és papi hivatásunkról elmélkedjen. Olasz vendégünk a homíliában hangsúlyozta, hogy „Máté hajótörést szenved Jézus rá vetülő tekintetében, és ennek a tekintetnek és a felszólításnak a hatására elhagyja az adás-vétel biztonságot adó logikáját, és mindent kockára tesz a rabbi hatására, aki őt elhívja. Őt követve egészen egyszerűen Őrá bízta magát, anélkül, hogy bármit is mérlegelne, anélkül, hogy rákérdezne, merre is vezetik. Jézus követésének lényege éppen abban áll, hogy derűsen és bizalommal rábízunk magunkat, Őrá építve egész létezésünket. Ez azt jelenti, hogy ha úgy döntünk, hogy válaszolunk az Úr hívására és követjük Őt, az nem csak egy pillanatnyi fellángolás, hanem egész életünkön keresztül folytatódik. Ezt a választást és döntést folytonosan meg kell újítanunk, újra és újra meg kell erősítenünk. [...] Amit Jézus Lévi Mátéval megtesz, azt ma is folytatja mindazokkal, akik belenéznek tekintetébe, az Ő irgalmas szeretettel teli tekintetébe, ami emberséges és éltető. Ez a tekintet bennünket is keres, a mi gyengeségeinket és vétkeinket, hogy azokban is megtestesüljön, és így megtapasztaljuk az ő üdvözítő irgalmasságát.” Ahogy Máté apostol meghívása, úgy a mi szerzetesi hivatásunk is egy személyiségalkító életformára szól. Hiszen „megtérés nélkül nem lehet Jézust hitelesen kö-

vetnünk. Isten irgalmassága, ami mindig és mindenkit tárt karokkal ölel át, a bűnösöket is, nem spórolja meg a megtérés útjának végigjárását. Sőt, aki az Evangélium iskolájába beiratkozik, annak tudatában kell lennie annak, hogy a Krisztushoz hasonulás sodrásába állt bele, ami egész életét igénybe veszi. A megtérés útján meg kell küzdenünk a rossz minden formájával, hogy minél szilárdabban meggyökerezzen a szívünkben a jószág öröme, avagy Isten és a testvéreink szeretetteljes szolgálatainak öröme.”

Nagy öröm volt számunkra, hogy Donato főapát úr az Unitast követően még néhány napot közösségünkkel töltött. Vezette vasárnapi konventmisénket, meglátogatta a tihanyi monostort, és találkozott iskolánk diákjaival.

Az Unitast szervező kicsi, de lelkes csapat nagy munkát végzett. Figyelmünket elsősorban a háttér munka kötötte le, mégis, számos olyan visszajelzést kaptunk, amelyek számunkra is lehetővé teszik, hogy osztozzunk a hozzánk látogatók örömeiben. Virtuális postaládánkba számos üzenet érkezett:

„Köszönjük ezt a nagyszerű és színvonalas szervezést!” (szemináriumi előljáró); „Életemben először voltam a Pannonhalmán. El voltam kápráztatva a természettől, és maguktól az épületektől. [...] A találkozó csúcspontja a Szent Liturgia volt! Már ki voltam éhezve egy égbeszóló liturgiára!” (szeminarista); „Jó volt látni a köztetek lévő össz munkát, a sok-sok műhelyvezető atyával és testvérrel igazi, vonzó bencés közösséget mutattatok. Mindegyikünknek ajándék volt ez a nap!” (szerzeteselőljáró); „Köszönöm a vendégszeretetet, amelyet tapasztaltunk nálatok, és a finom ebédet is.” (szerzetesnövendék); „Jó volt látni, hogy mennyien haladunk az Úr útján. A műhely, amelyen részt vettem, egyszerűen csodálatos volt! – ez a labirintus volt. Varázslatos volt az erdő.” (szerzetesjelölt).

Gérecz Imre OSB magiszter

Ökumenikus lelkigyakorlat Pannonhalmán

Wittenbergi Márton találkozott Tours-i Mártonnal Pannonhalmán, és a szerzetességről beszélgettek.

Hogyan tehet szabaddá az engedelmesség a Krisztus-követés? Hogyan szolgálhatja a stabilitás az élet növekedését? Hogyan lehet az állandó megtérés valódi önazonosságunk

záloga? – ezek voltak a kérdések, amelyek a február végi három nap vezérfonalát alkották az ökumenikus lelkigyakorlat negyven résztvevője számára. A Szent Benedek által megfogalmazott három fogadalom tehát meglepően ökumenikus. Elsősorban nem azért, mert bizonyítani kellene, hogy evan-

Est nobis societas

gélíkus és református testvéreinket is megszólíthatja a bencés szerzetesélet – megszólítja bizony, néha intenzívebben és mélyebben, mint katolikus testvéreinket –, hanem azért, mert Benedek nem egy (az egyház világi híveitől elkülönülő) szerzetesrend fogadalmait határozta meg bennük, hanem a Krisztus-követő élet három alapvető szempontját.

Az engedelmesség, a stabilitás és az állandó megtérés minden Krisztus-hívő számára vezérfonal lehet. Így három napig valójában azon gondolkodtunk ökumenikus közegben, hogy mit jelent kereszténynek lenni. A történelem folyamán

a többséghez hozzászólt katolikusnak ez nagyon felüdítő. Mert a lelkigyakorlaton egyrészt nem voltunk többségben (a résztvevők 49%-a evangélikus, 28%-a katolikus, 23%-a református volt), másrészt a valamelyest más nyelven, szóhasználatlaltal megfogalmazott hívő tapasztalatok átható erővel szólíthattak meg. A játékok, gyakorlatok, kérdezés, gondolkodás, párbeszéd és csend háttérében pedig ott volt a bencés szerzetesközösség imádsága és közös asztala.

Wittenbergi és Tours-i Márton egy, közös asztalhoz ült Krisztussal.

Tudományos konferencia Szent Mártonról

A Pannonhalmi Főapátság és az Eötvös Loránd Tudományegyetem 2016. április 14–15-én *Martinus pauper et dives — Szent Márton öröksége* címmel tudományos konferenciát szervez Szent Mártonról. A konferencia első napjára Budapesten, a másodikra Pannonhalmán kerül sor.

Márton alakját számtalan szempontból meg lehet közelíteni. A konferencia arra vállalkozik, hogy a nemzetközi és a magyar kutatás kiemelkedő képviselői előadásainak tükrében vizsgálja meg a szerzetespüspök jelentőségét kortársai és az utókor számára. A budapesti konferencianapon Mártonnak és életrajzának késő ókori és kora középkori recepciójáról lesz szó európai és magyarországi szövegkörnyezetben, a pannonhalmi napon pedig arról szólnak az előadások, hogyan történt befogadása az egyházban: a költészetben, a liturgiában és a lelkipásztori gyakorlatban. A konferencia díszvendége Bernard-Nicolas Aubertin O.Cist, Tours városának érseke.

A konferencia első napján, csütörtökön este ünnepi koncert keretében szólal meg Szent Márton vesperása a Capella Theresiana és a Schola Academica előadásában. Másnap, a pannonhalmi konferencianapon kerül sor egy különleges, 12. század végi kézirat, az Ernst-kódex pannonhalmi kiállítására, amely Szent Márton és Szent István életrajzát tartalmazza egymás mellett, és a kutatókat arra indítja, hogy benne az egyetlen fennmaradt középkori pannonhalmi kódexet sejtsek. Ugyancsak Pannonhalmán fogják bemutatni a főapátság kiadásában megjelenő új fordítást, *Sulpicius Severus: Szent Márton* címmel. Olyan hiánypótló kiadvány ez, amelyben először olvasható magyarul a negyedik századi író minden munkája Mártonról – az *Életrajz*, a *Levelek* és a *Dialógusok*.

A konferenciára regisztrálni lehet a www.szentmartonev.hu/ konferencia oldalon.

Dejcsics Konrád OSB

Osztás 10x10 fotókiállítás

A Szent Márton-év egyik fontos eseményeként *Osztás 10x10* címmel nyílt kortárs fotókiállítás a főmonostori kiállítóterben Szent Benedek atyánk ünnepén, március 18-án. A kiállítást mindenki ingyenesen látogathatja egészen az emlékvégéig, november 11-ig. A főapátság felkérésére a Szent Márton-i osztás mai példáit kutatta tíz tízképes fotósorozatban három fotóriporter, Balázs Attila, Hajdú D. András és Pályi Zsófia. A kiállítás portréalanyaival öt pannonhal-

mi bencés diák – Domokos Benedek (7), Kátai Bence (10.a), Pamper Zsolt (11.b), Tóth-Heyn Máté (11.b) és Tringer András (10.a) – készített interjúkat Kátai Balázs és Kormos Gyula segítségével, amelyeket minivideók formájában a kiállításon is meg lehet tekinteni egy kiterjesztett valóságot (*augmented reality*) használó okostelefonos alkalmazás segítségével. Álljon itt kedvcsinálólul Virágvölgyi Istvánnak, a kiállítás kurátorának bevezetője:

„A mesterséges intelligenciát korunk jelentős kutatói és gondolkodói szerint belátható időn belül kifejleszti az emberiség. Vajon ha tényleg képesek leszünk olyan robotokat építeni, ame-

Est nobis societas

lyek nemhogy megközelítik, de túl is szárnyalják saját emberi képességeinket, úgy mi lesz az, ami megkülönböztet és többé tesz bennünket ezekhez a rendkívül okos lényekhez képest? Könnyen lehet, hogy a választ egy 1700 éve született ember példáján keresztül vélhetjük megelni. Tíz tíz-képes fotósorozatban osztjuk meg olyan magyar emberek történeteit, akikben újra megjelenik Szent Márton cselekedete; akik sokszor erőn felül segítenek, szinte a logikának ellentmondó igyekezettel vállalnak felelősséget másokért, túllépve előítéleteiken, munkakörükön, társadalmi és kulturális beágyazottságukon. Az érzékeny befogadó rajtuk keresztül megérezheti, hogy valóban közösségben vagyunk nemcsak az ötven generációval ezelőtt itt élt katonával, püspökkel, de egymással is. Nem feltétlenül kell Szent Márton nevében cselekednie annak, aki ma megosztja idejét, erejét, tudását, javait vagy egész életét másokkal. Ugyanakkor erőt meríthet abból a hagyományból, amely összeköt minket évszázadokkal ezelőtt itt született, itt élt elődeinkkel, akik hasonló gondokkal és dilemmákkal küzdve jutottak ugyanazokra a megoldásokra, amelyeket a mai napig mi is keresünk.

A koldusok, akikkel Márton önzetlenül megosztotta katonaköpenyét, majd egy másik alkalommal püspöki ruháját is, hitetlen, a kereszténységet fenyegető pogányok voltak. A szerzetespüspök nemhogy meggyengítette volna a kereszténységet és saját kultúráját ezzel a gesztusával, inkább éppen ebben élte meg és tette erősebbé azt. A szolidaritás és empátia a kiszolgáltatottakkal, az

utazó emberekkel, mint amilyen Márton maga is volt, olyan erény, amely emberré avat bennünket.

Mivel emberek és ezért esendők, sebezhetők vagyunk, egész életünket végigkíséri az egymást segítség gesztusa. Fotósorozataink közül négyen többnyire gyermekeknek és kamaszoknak, négyen főként felnőtteknek, kettőn pedig időseknek segítő emberek életébe nyerhetünk bepillantást. Egyaránt jó példáját adja a Szent Márton-i osztásnak a koraszülötteken segítő orvos, a vak gyerekekkel foglalkozó lovas terapeuta, a maguk közé Down-kóros iskolásokat befogadó osztályközösség, a hátrányos helyzetű kamaszoknak fogódzót adó cigány fociedző, az öt saját gyermeke mellé még négyet befogadó család, a szabolcsi falusiaknak munkát szervező evangélikus lelkész, a hallgatóival közösen fellépő színművész, a Kongóban dolgozó misszionárius szemorvos, a fővárosi időseket látogató gondozónő vagy a tanyasiak ügyes-bajos dolgaiban segédkező nyíregyházi rendőr is. Ugyanakkor a mesterséges intelligencia kifejlesztésének veszélyeit tudomásul véve jó azt is látni, hogy a technológiai fejlesztések sok tekintetben közelebb hoznak bennünket egymáshoz. Így például kiállításunkon egy kiterjesztett valóságot (*augmented reality*) használó okostelefonos alkalmazáson keresztül érhető el a pannonthalmi bencés gimnazisták által a fotósorozatok portréalanyaival készített interjúk. Ha megismerkedett velük, ossza meg velünk ön is a Szent Márton-i megosztással kapcsolatos saját élményét a kiállítás végén!”

Rendes mester

Interjú Izsák atyával

Életutad Komlóról, ebből az egykori szocialista bányászvárosból indul. Gondolom, nem volt magától értetődő abban a környezetben, hogy eljutottál a hitre. Kik segítettek abban, hogy egyszer csak becsöngettél a bakonybéli monostor kapuján?

A szüleimtől, ha a hitet nem is, de mindenképpen hoztam, kaptam a nyitottságot, a történelem, a zene és a természet iránti érdeklődést, fontos emberi értékeket. Tizenkét évesen aztán egy gyerekkori jóbarátom hívott el először a komlói templomba, ahol nagyon befogadó közeggel találkoztam. Sokat köszönhetek idős, szent életű plébánosunknak, káplánjainknak és a komlói ifjúsági közösség tagjainak, akik révén bevezetést kaptam a hit világába. Érettségi után ösztöndíjjal Rómába kerültem. Az ottani találkozások, olvasmányélmények végül meghatározónak bizonyultak a monasztikus szerzetesi hivatás felfedezésében. Huszonhárom évesen jelentkeztem az akkor épp újrainduló bencés közösségbe.

Külföldi tanulmányaid révén egy kicsit nagyobb távlatból pillanthattál rá az európai, sőt a világ keresztény mozgalmaira, szerzetesközösségeire. A „vándorévek” nem nehezíték meg a saját közösségedben való meggyökereződést?

Bakonybéli növendékeim után négy évet töltöttem Rómában. Azóta is többkevesebb rendszerességgel fordulok meg az Örök városban most már tanári minőségben, s ugyanúgy otthon érzem magam ott, mint a Bakony hegyei között. Az ott megalapozott tudás meghatározta szellemi és lelki életemet egyaránt, a diákevek alatt kötött életre szóló barátságok, ismeretségek révén

pedig valóban sokféle tapasztalattal gazdagodtam a mai szerzetességgel kapcsolatban. Mindazonáltal soha nem éreztem, hogy mindez eltávolítana Bakonybélről: a korai szerzetesség irodalmából merített inspirációra vagy a bencés világban megismert problémákra és megoldásokra mindig úgy tekintettem, mint amit azért kaptam, hogy megosszam testvéreimmel. Olyan kincs ez, ami gazdagíthatja, segítheti annak a kis közösségnek a megkülönböztetését, amelyhez tartozom.

A bakonybéli monostorban mindig kis létszámú közösség élt. Miben látod ennek a családi léptékű közös életnek a buktatóit, illetve az erőforrásait?

A kis létszámú közösség tagjainak egymásra utaltsága az, ami egyszerre tud erőforrássá és nehézséggé is válni. Az intenzív közösségi élet nagy lehetőség a bizalom, az elfogadás, a megbocsátás megtapasztalására és tanulására, végül soron ez minden keresztény ember legalapvetőbb feladata. Ugyanakkor a kevés testvérré nehezdedő sokféle feladat, a túlterheltség, a szinte állandóan érkező vendégekre és hívekre való odafigyelés időnként elidegenít minket egymástól és önmagunktól. Az ilyen nehézségeken való felülemelkedés szüntelen, mindennapi feladat.

A kis méretek és átlátható struktúrák lehetővé teszik, hogy minden testvér felelősnek érezhesse magát a monostor életével kapcsolatos döntésekért és azok megvalósításáért, sokat egyeztetünk, sok időt szánunk megbeszélésekre. Életünk fontos, közösséget összekovácsoló momentumai, amikor együtt tudunk dolgozni: minden héten együtt hordjuk be a fát a kazánházba,

amellyel a monostort fűtjük, s hetente nemcsak saját ételterünket takarítjuk együtt, hanem újabban a vendégházakat is. Mindebből viszont az is következik, hogy a közösség érdekében sokféle izgalmas programról, jó lelkipásztori lehetőségről kell lemondanunk, kedves és ígéretes meghívásokra kell nemet mondanunk, mert néhány testvér tartós távolléte komoly terhet jelent a szolgálatokat ilyenkor helyettük végző, otthon maradók számára.

Épp most folyik nálatok az ún. „közösségi projekt”. A legtöbbünknek ismeretlen ez a közösségépítő módszer. Mondj valamit a lényegéről!

Egy spanyol ferences atya dolgozott ki egy olyan teológiai, szociológiai és lélektani alapokon nyugvó módszert, amely-

Rendes mester

nek segítségével egy közösség néhány napos intenzív munkával együtt gondolkodhat saját identitásáról, feladatairól, legégetőbb tennivalóiról. A tagok én-közléséből, kreatív helyzetelemzésből, egymásnak adott visszajelzésekből a Szentlélek vezetése alatt bontakozik ki az a néhány mondatban összefoglalható „projekt”, amely mellett a közösség minden tagja a közeljövőt illetően elköteleződik. Pár évvel ezelőtt egyszer már részt vettünk egy ilyen közösségépítő folyamatban, s idén újra rászántuk magunkat.

Jelenleg a növendéknevelés és a gazdasági folyamatok irányítása van rád bízva a monostorban. Hogy látod, milyen értékek vonzanak ma egy fiatalat a szerzetesélet felé? Milyen tényezők jelentenek ma nehézséget a szerzetesnövendékek nevelésében, kísérésében?

A velünk kapcsolatot kereső, nálunk érdeklődő, zömében harminc év feletti fiatalok fő motivációját az intenzív lelkiéletre való törekvésben, az élet imádságos, szemlélődő dimenziójának felfedezésében látom. Jellemző a vágy az elköteleződésre, a közösségben való létre, a valahova tartozásra, de ugyanolyan nagy az ettől való félelem is. Eddigi tapasztalatom alapján nagy átlagban mondható, hogy tíz érdeklődőből egy lesz szerzetes, amiből világos, hogy a magiszteri munkakör nem a „hatékony-ságról”, sokkal inkább a kísérésre szánt idő ingyenességéről szól. Ami néha nehéz, hogy a közösség kis létszáma miatt több más munkaköröm is van, s emiatt nem jut annyi figyelem a magiszteri feladatokra, különösen a hivatásgondozás részére, mint szeretném. Nagy segítséget jelent a hasonló feladatokat ellátó testvérekkel, például a pannonhalmi magiszterrel, Imrével való beszélgetés,

illetve a német nyelvterület növendéknevelőit kétevente összegyűjtő *Magistertagungon* való részvétel.

Sokan felteszik a kérdést: miért kell gazdálkodnia ma egy kis létszámú szerzetesközösségnek? Nem vonja el az erőnket a lelki élettől?

Többféle modell létezik a világon arra, hogy egy bencés szerzetesközösség miből tud megélni. Vannak nagy földbirtokokkal rendelkező monostorok, van, ahol olyan komoly a világiakból létrejött támogatói kör, hogy adományaik elégségesek a közösség fenntartására, s van, ahol egy vagy több intézmény működtetése jelenti a szilárd gazdasági alapot. Bakonybélben ezek egyike sem jellemző. Önmagunk és épületeink fenntartása, világi munkatársaink megélhetésének biztosítása csak úgy lehetséges, ha a monostor „gazdálkodik”, azaz a szerzetesek munkájára építve kihasználja azokat a lehetőségeket, amelyeket a hely magában hordoz: ezért művelünk gyógynövénykertet, gondoljuk a történelmi örökség részét képező parkot, fogadjuk a vendégeket, zárandokokat, turistákat, készítünk vagy készítettünk monostori termékeket. Persze a kérdés, hogy mindez elvonja-e az erőt a lelki élettől, jogos, és időnként húsba vágó. Nem könnyű ennyi fronton helytállni, de mindannyian törekszünk arra, hogy a munka ne menjen a lelki élet rovására. Új közösségi projektünknek is egyik fő célkitűzése, hogy megtapasztaljuk Isten jelenlétét azokban a tevékenységekben, amiket végzünk, hogy az imádság és a munka szervezettebb egységet alkosson.

Amikor van egy kis szabadidőd, mivel foglalkozol szívesen?

Heti szabadnapomon legtöbbször lovagolni megyek. A Bakony ösvényeit és réteit járni csendben, egyedül, lóháton

– ez az, ami mostanában a leginkább feltölt. A sport mellett szívesen zenélek, énekelek: egy éve Günter testvéremmel és két barátunkkal alapítottunk egy kvartettet, sok örömünk van az együtt éneklésben. A monostori gazdasági élet irányítása és a magiszteri feladatok mellett tanult „szakmám”, a teológia művelése is inkább „másodállásnak” vagy hobbitevékenységnek mondható: latin, görög szövegeket fordítok a korai szerzetesség irodalmából, alkalmanként cikkeket írok. Szabadidőmben emellett szívesen olvasok kortárs magyar prózát, és törekszem a keresztyereikkel is időt tölteni.

2018-ban ünnepli a monostor alapításának 1000. évfordulóját. Hogyan készültök erre a jeles ünnepre?

A millenniumhoz közeledve számba vettük, hogy milyen külső fejlesztésekre volna szüksége a közösségnek: ezek közül a legfontosabb a barokk templom felújítása, de a növekvő zárandok- és turistaforgalom igényeit is figyelembe véve kidolgoztunk egy olyan fejlesztési tervet, amelynek megvalósítását pályázati forrásból reméljük. Azt gondolom, hogy az évforduló a gazdag múlt és a szerény, törekény jelen párbeszédében fog zajlani: ezer év ide vagy oda, a jelenlegi bakonybéli monostor közössége minden benne rejlő lehetőséggel együtt épp csak túl van az újraalapítás nehézségein, s sokféle külső és belső kihívással szembesülve keresi helyét a magyar egyházban. A realizmus, kicsinységünk tudatosítása segíthet abban, hogy ne magunkat ünnepeljük, hanem a helyhez kapcsolódó karizmat ezer éven keresztül újateremtő Szentlelket, s azokat az elődöket, akik a hely szellemét magukénak érezték, és Istent keresték a Bakony közepén lévő kis monostorban.

Rendkívüli tanárok

Interjú Komálovics Zoltánnal

Gimnáziumunkban mindenki jól ismeri a folyosón imbolyogva közeledő kék pólót. Tudja, ha meglátja ezt a színt, hogy Komálovics Zoli közeledik.

Már sokfelé tanítottál. Mi az, amit a pannonhalmi gimnázium tett hozzá az életedhez?

Amikor Pannonhalmára kerültem, világosan éreztem, hogy megérkeztem. Előtte minden munkahelyemen úton voltam. A megérkezés azonban nem megállapodást jelent, hanem talán egy olyan kibomlást, amely mindig képes új formákat

teremteni. Számomra Pannonhalmra egy kibomló intenzív és inspiratív közeg.

Van-e megfogalmazható hozadéka a sok biciklin lerótt kilométernek, amit az iskola és az otthonod között megteszel nap mint nap?

A biciklizés egyrészt edzés és kihívás, a test próbára tétele. Másrészt (pannonhalmi kifejezéssel) „védett idő”, amikor elmerülhetek saját gondolataimban, problémáimban. Biciklizés közben már született versem, tanulmánytervezetem, rengeteg hasznos és haszontalan gondolatköteg. Azt hiszem, a biciklizés tempója az én életsebességem.

Köszegen a Jurisich Miklós Gimnáziumban érettségiztél. Vissza tudsz-e emlékezni, mi vagy ki fordított a művészetek felé?

A gimnáziumban kitűnő magyartanárom volt, és hamar elköteleződtem az irodalom mellett. Neki mutattam meg első verseim. Olyan könyveket adott a kezembe, amelyekre akkor szükségem volt. Ezek nem kötelező olvasmányok voltak. Ezt nagyon fontosnak tartom, mert véleményem szerint mindenki számára létezik a neki-írt-könyv. Az egy szomorú történet, amikor az ember elmegy a neki szóló könyvek mellett. Szerintem egyébként ez ritka. Nagyon fontos, hogy a tanár mit ajánl (a szó tágabb értelmében) a diáknak, talán fontosabb annál, hogy mit tanít. Persze, azt nem könnyű elérni, hogy az ember ajánlása legitim legyen.

Vannak-e példaképeid? (Most nem feltétlenül művészekre gondolsz!) Vagy úgy is kérdezhetném: mit jelent szerinted manapság a példakép? Mintha kiveszőben lenne korunkban.

Minden ember számára fontos a példa, nem is tud nem az lenni. Napjainkban talán túl sok a potenciális példakép. Az én eszmélődésem idején a „kínálati piac” jóval szűkebb volt. Ennek előnyei és hátrányai is vannak. A példakép véleményem szerint az, aki azt tudja adni nekünk, ami hiányzik belőlünk, pedig szükségünk van rá. Ez nagyon személyes dolog, akkor is, ha a példaképem, mondjuk, Horatius Cocles, hiszen a hídon egyedül állás fontos követendő példa. Meg az is, hogy nem maga a személy, hanem a vállalás a lényeges. A példakép lehetővé teszi, hogy megszólí-

Rendkívüli tanárok

tottak legyünk. Szerintem a mai fiatalokban erre nagy igény van. Talán nagyobb, mint bennünk. Másrészt a példakép az, aki felé gravitálunk. Sokszor úgy, hogy nem is tudunk róla. Mindenesetre a tanár-szerep ilyen szempontból kitüntetett. Én látom, hogy itt, Pannonhalmán bevallva vagy bevallatlanul több tanár is példa a diákok számára.

Az iskolában magyart tanítasz, történelem a másik szakod. Mi a viszonyod a múlt e másfajta nézőpontjához, és milyen formában van jelen intellektuális életedben?

A történelem nagyon érdekel. Emlékszem, milyen megdöbbenéssel olvastam annak idején Fukayama *A történelem vége* című könyvét. Az ember a történelemben él és áll. Ez azt jelenti, hogy jelen ideje nem autonóm különállás, hanem folytatás, beilleszkedés egy nagy kontinuumba. Végül is a mindenkor ember adja a történelem szövetét. Az irodalom is történeti jelenség. Nem mindegy, hogy az irodalom a szórakozás vagy a megértés tárgya (a kettő nem zárja ki egymást). Ha az irodalmat érteni akarjuk, akkor mindig is mint történeti képződményt kell értenünk. Ezért problémás az irodalom tanítása. A tantárgyszerűség lényegileg szakítja ki az irodalmat saját életvalóságából. Jó ideje nem használok irodalomkönyvet a tanításhoz, mert észrevettem, hogy idővel már teljesen másként értek és gondolok egy-egy művet nemhogy a könyvhöz, hanem magamhoz képest is. Azt hiszem, a mű időbe vetettsége minden magyartanár számára elemi tapasztalat. Az irodalomtanításban tulajdonképpen ez jelenti a perspektivikusságot. Ezért szeretem.

Sokat foglalkozol a művészet több ágával és a vele kapcsolatos bölcsészeti és filozófiai területekkel is. Számodra mit nyújt a művészet? Mi az, amit az életben ezen a tevékenységen keresztül találsz meg befogadóként?

Heidegger azt mondja, hogy „költőien lakozik az ember.” Engem ebből az alapállásból érdekel a világ. A költőiség persze itt nem szó szerint értendő, hanem viszonyt jelent. Ennek a viszonynak a lényegét Rilke ragadta meg a legjobban. „A költőnek nincs más dolga, csak élni, mint a fa.” Hozzáérni (hozzáférni) a világhoz nekem ezek a csatornák adnak lehetőséget. Ezer másik út is lehetséges. Számomra a művészet az a létmód, ahol a világ leginkább megnyílik és megjelenik. Azt gondolom, azért, mert az emberi tevékenységformák közül a művészet a legkíváncsibb rá. Legrégebb óta és legintenzívebben. A befogadás is művészet, ha minősége van.

És mit nyújt számodra maga az írás és a festés?

Az írás és a festés is szembeállít önmagammal. Megmutat magamnak. Gyakran érzem úgy, hogy egy-egy képem rám

néz. Ha az ember bármit formál, maga is formálódik. Ilyen szempontból az alkotás formálja az alkotót. A mű valójában ezért nyitott (alkotójára és a befogadóra is.) Az alkotó és a mű viszony a reflexió reflexiója. Véleményem szerint – a mi tantárgyaink esetében – az alkotás rendkívül fontos a tanítás szempontjából is. Segít abban, hogy ne pusztán tantárgyat vagy rideg ismeretet közvetítsünk. Számomra a dologban való benneállás nagyon fontos.

Milyen módon kapcsolódnak az általunk ismertetett tananyagok ma a kultúrához? Részei-e? Építik-e? Mit jelent ebből a nézőpontból a tananyag változása? Megérzésed szerint a kultúránk milyen irányba változik? Meddig beszélhetünk ugyanarról a kultúráról?

Véleményem szerint a kultúra szerkezete döntések kérdése, hiszen a kultúra összetétele mindig is változott: bekerültek és lekerültek formák a horizontba, de a keretek valamennyire szttenderdek voltak. Más kultúrákról híreink voltak és olvasmányélményeink. Ma ezek a kultúrák „a spájzban vannak.” Az biztos, hogy amíg valamit tanítunk, az a kultúra része, éppen a tanítása jelzi ezt. Talán ha jól tanítunk, akkor a következő generáció is megtartja a számunkra még fontos tudásformákat. A kultúra tere is piacósított lett, nagy a tolongás. Biztos, hogy kiüresedett kultúrformákat nem lehet lélegeztetőgépeken fenntartani. Ma a kultúrák találkoznak. Szerintem korunk kartartikus kérdései ebben az erőterben fogalmazódnak meg. Egyáltalán nem mindegy, hogy egy-egy kultúra milyen belső önerővel rendelkezik, hogy forma- és ceremóniarendje mögött milyen valóságos, organikus tartalmak vannak. Az nagyon drámai, ha a kultúra színe mögötti elvek nem hatolnak le az életvalóságig. A kultúrát mindig alakították, és ezáltal fenntartották. Az európai kultúra pedig kitüntetetten iskolai kultúra. Az iskola archiválta és továbbadta azt a tartalmat, amit a kor fontosnak gondolt. Ezért fontos az, hogy aki tartalmat közvetít, az a dolog fontosságát és izgalmasságát is tudja közvetíteni. Ami száraz és unalmas, az nem közvetíthető.

Több osztályt tanítasz, így sok diákkal állsz kapcsolatban. Azt érzékelem, mindenkit, akivel beszélsz, nagy figyelemmel hallgatsz. Fárasztó-e ez a figyelem?

A figyelem és a kíváncsiság figyelmet és kíváncsiságot generál. A figyelmetlenség és a tompaság fáraszt.

Én úgy érzem, hogy a pannonhalmi diákság a kíváncsiságra kíváncsisággal, a figyelemre figyelemmel válaszol. Ezért szeretek itt tanítani.

Világot lát(t)unk

Ahol a hegyek az égig érnek

A szombat-évem keretén belül sikerült eljutnom Nepálba. A szokatlan ötlet mögött az a vágy állt, hogy egy bizonyos időt olyan harmadik világbeli országban töltssek el, ahol – a keresztény nyugat jóléthez szokott életvitelével ellentétben – semmi olyan, ami a mindennapi kényelmes élethez kell, nem magától értetődő. Ebbe magát a keresztény hit megélését biztosító szöveggörnyezetet is beleértettem. Arra vállalkoztam, hogy egy időre elhagyjam a komfortzónámat.

Nepál a világ egyik legszegényebb országa, ahol a hegyek az égig érnek. Az istenek ma is elevenen élnek a helyiek szívében és mindennapjaiban. Az emberek hétköznapijait szervesen átjárja az olykor babonás szokásoktól sem mentes, mélyen és őszintén megélt vallásosság és spiritualitás. Etnikailag és vallásilag is sokszínűnek mondható az ország, mégis óriási toleranciával vannak az egyes népcsoportok, illetve a különböző vallásokat követők egymás iránt. Amire mindannyian büszkéek, hogy itt, Lumbini városában született Buddha, akit elsősorban a buddhisták, de a hinduk is sajátjuknak tekintenek. Nem mellékes, hogy a világ tíz legmagasabb hegycsúcsából nyolc szintén itt, Nepálban található.

A röpké három hónap alatt, amit az országban töltöttem, a nepáli jezsuita provincia formációs házában laktam, a fővárosban, Katmanduban. Az 1951 óta az országban tevékenykedő jezsuiták elsősorban oktatással foglalkoznak. A fővárosban két általános és középiskolájuk, valamint egy főiskolájuk van. A vidéki Pokhara városában – az általuk ellátott katolikus plébánia mellett – egy közepesen, illetve súlyosan sérült

gyerekeket foglalkoztató iskolát működtetnek, a hegyvidéki Tipling faluban pedig egy katolikus missziót tartanak fenn. Jelenlétük és működésük jelentősen meghatározza a nepáli népesség alig pár tízezer főt számláló katolikus (keresztény), ahogyan a többségében nem keresztény lakosság életét is. Nepálba április 21-én érkeztem. Bár számítottam egyfajta kultúrsokkra, az első napokban mégis kissé döcögősen szoktam hozzá a sok furcsaságot és meglepetést tartogató helyi élethez. Az egyszerű életvitel, a helyi étkezési szokások, a közlekedésre jellemző káosz, az etnikai sokszínűség, az utcákon tapasztalható nyüzsgés, és még sorolhatnám, jelentősen igénybe vette kényelemhez szokott életvitelemet.

Érkezésemet követően mintegy négy nappal indultunk el Tar Kerabariba, egy hegyvidéki faluba. A nepáli provincia első nepáli születésű szerzetesét szentelte ott pappá Paul Simick püspök atya. Tek Raj Paudel hindu családban született. Már felnőttként keresztelkedett meg, s lépett a jezsuiták rendjébe. Különös üzenete volt annak, hogy a szentelésre nem a fővárosban került sor, hanem a fővárosi katolikus közösség utazott el a hegyek között megbúvó faluba, hogy ott legyen tanúja Tek pappá szentelésének. Az egész falu jelen volt: az iskolások egyenruhában, a hölgyek ünnepi szariban, a férfiak hagyományos viseletben.

A szentelési mise után mintegy fél órával kezdett el a föld remegni, majd erősen rázkódni. A mintegy egy percig tartó földrengés óriási pánikot keltett. Az érinthetetlenek kasztjába tartozók vályogszerű házai közül számos összeomlott, vagy

olyan szinten sérült meg, repedezett össze, hogy az egy nappal később érkező erős utóréngés következtében omlott össze. Csodálatos módon, Tar Kerabariban senki sem veszítette életét.

A földrengést követő két napban – egy másik, szintén a szentelésre (vissza)érkező magyar barátommal, Szabó Gergővel – a faluban próbáltunk segíteni néhány szegény családnak: egykori házaik romjai alól ástuk ki ott rekedt élelmiszereiket, konyhai eszközeiket, ruhájukat, gyógyszereiket. Tanúi is lehettünk egy, a helyi szokások szerint megült, a romok fölött megtartott házasságkötésnek is. A helyiek közül többen is megkerestek minket, hogy elmondják, „mennyire hálásak a mi Istenünknek, mert neki köszönhető, hogy a földrengésben nem haltak meg.”

Világot lát(t)unk

A fővárossal való kommunikáció akadózott. Ellentmondásos és rémisztő híreket kaptunk, amelyek az idő előrehaladtával egyre letisztultabb, mégis szomorú képet adtak az országot ért kárról. Csak a Katmanduba való visszaérkezésünk után tudtunk újra telefonon beszélni az itthoniakkal, akik addigra már biztosan tudták, hogy élünk és semmi bajunk.

A Katmanduba való visszatérést követően azonnal elkezdtem dolgozni: önkéntes segítő szolgálatot végeztem egy kormányzati fenntartású öregotthonban, ahová Teréz anya nővérei is besegítenek. A mintegy 250 fős otthonban körülbelül 50 idős férfi és nő szorult már ápolásra. Munkámat szobáik kitakarítása, ágyaik elrendezése, (kézi) mosás, te-regetés, fürdetés, majd az étkezés utáni mosogatás tette ki, időben pedig nem nyúlt túl a délelőtnél. Ennek következtében a délutánjaim szabadon maradtak: pihenésre, olvasásra, városnézésre. Szintén a nővérekkel mentem el két alkalommal egy-egy közeli kis faluba, hogy segélyadományokat osszunk, elsősorban tartós élelmiszert, ponyvát (sátornak), köteleket, konyhai eszközöket, plédeket. Az országban tevékenykedő szerzetesrendek, a katolikus Karitás, valamint a külföldi önkéntes segítőik mind azon voltak, hogy még a monszun beállta előtt minden érintettet ellássanak a legszükségesebbekkel, a sérülteket és betegeket pedig – mobil klinikák létrehozásával – egészségügyi ellátásban részesítsék.

Június elején jutottam el Pokharába, az ottani jezsuita plébániára. Az ott töltött időbe belefért, hogy fogadott túravezetőmmel egy négynapos túrra is elmenjek az Annapurna Nemzeti Parkba. Az ország legnépszerűbb turisztikai központjának számít a város

és környéke: az óriáshegyek méltóságteljesen tornyosulnak a település fölé, s közelségük ellenére mégis sokszor olyan elérhetetlennek, tekintélyt parancsolónak, nem eviláginak tűnnek. Van, aki a túrát, más a sárkányrepülést vagy tandem siklóernyőzést választja, hogy egy időre a nyolcezresek közé lébe férközhessen. Programkínálatban nem volt hiány, turistában viszont annál inkább, pedig az ő jelenlétüktől az egész ország megélhetése függ. A földrengés miatt szinte kiürült az ország. A hátralévő időben a katmandui buddhista Fehér Kolostor által rendszeresen meghirdetett és szervezett nyári egyetem előadásain szerettem volna részt venni. A földrengés okozta épületkárok miatt, amelyek a kolostort érték, a képzést törölték. Így Gregory Sharkey jezsuita atyával, valamint egy buddhista szerzetessel folytatott személyes beszélgetés révén nyílt alkalmam arra, hogy bepillantást nyerjek a buddhista monasztikus hagyományba és a buddhista filozófiába.

Zárásként pedig egy Vipassana meditációs kurzuson vettem részt. A módszert magától Buddhától eredeztetik: vallási-felekezeti hovatartozástól függetlenül mindenki számára elérhető, tanulható és gyakorolható meditációs módszerrel, szemléletmódról van szó.

Nem volt egyszerű hozzászokni a helyiek mentalitásához, életviteléhez, a feladat mégsem volt lehetetlen: előfordult, hogy bosszúságot, máskor pedig vidám perceket okoztak a jelentős kulturális és szemléletbeli különbségek. Minden kétséget kizáróan itthoni életem komfortfokozataitól volt nehéz függetlenednem.

Lelkiségét ki-kí a maga természetes-ségével és vallási hagyományainak megfelelően élte meg nap mint nap: kis otthoni szentélyeikben ajánlották fel áldozataikat (puja [pudzsza]) isteneiknek vagy elhunyt szeretteik emlékének, malával a kezükben mondták mantráikat, miközben megkerülték sztúpáikat, forgatták az imamalmokat, gyűjtöttak füstölőket és vajmécseseket. Prioritásaik pedig fordítottja a nyugat emberének: csakis az istennel és az emberekkel való kapcsolat után következhet a sorban a megélhetés, az anyagi biztonság, esetleg karrier kérdése. Még talán mi magunk is könnyen belátjuk: az isteni gondviselés és emberi kapcsolataink hordozó és megtartó ereje nélkül az elért emberi teljesítmények könnyen válhatnak zengő ércce, öngazolást kereső hegymozgatássá.

Nepál a világ egyik legszegényebb országa – az istenek talán ezért is élnek elevenen még ma is a helyiek szívében és mindennapjaiban. A helyi emberek pedig szépek, szépségüket belső kisu-gárzásuk adja, amelyet meggyőződésük és hitük táplál. S nemcsak a hegy-óriások, hanem a helyiek életfelfogása is segítségére lehet az idelátogatónak, hogy fölébe emelkedjen az eviláginak, és egy időre az Isten szemével lássa a világot.

Barátaink

Egy főbarát feljegyzései

Micsoda? Mi az, hogy FŐBARÁT!? Nekem is ez volt az első kérdésem, amikor 2007 karácsonya után először vettem részt a *Barátok útja* nevet viselő ifjúsági zárandókat szervezőinek találkozásán. Körülbelül húszan voltunk. Beszélgettünk, játszottunk, tervezgettünk. Számomra ismeretlen egyetemisták, fiatal felnőttek ültek körülöttem, akik azon gondolkodtak, hogyan tudnának a következő nyáron a vakációjuk vagy a szabadságuk terhére egy hetet azzal tölteni, hogy száz-százhusz középiskolást terelgetnek Erdély egyik sarkából a másikba, miközben az éjszakákat zuhanyzó nélküli iskolákban, igénytelen turistaházak hálótermeiben és folyosóin összezsúfolva töltik. Hát, ők a főbarátok...

2008, Erdély

Az első mindig a legemlékezetesebb. Alig ismertem valakit, csak pár bencés diák tartott velünk a gyönyörű Pádis fennsíkra. A fiúknak sátrazás egy patakparti réten – közben közelharc a nemzeti park személyzetével... Innen néhány ősrégi busszal mentünk Nagyenyedre. Persze az egyik lerobbant, és az utolsó busznak kellett felvenni a kárvallotta-

kat. A piarista fiúk rögtön kapcsoltak: „Üljenek a fiúk ölébe a lányok!”

2009, Zoboralja

Téma: 20 éves a köztársaság. A Parlamentben, a Szent Korona előtt kezdődött az utunk. A zárandókkeresztben a kiscsoportom tagjai által otthonról hozott földet vittem magammal az úton. A Csallóközben vérszerződés. Tényleg! Kis tű, kis seb, kis ujjlenyomat egy nagy fehér kendőn. (... és rengeteg szűnyog.) A zárónapon a felajánlásunkat a győri székesegyház Mária-oltárára helyeztük.

2010, Bükk – Mátra

Mária-út. A bűnbánati liturgia Kisnánán volt, a vár mellett. Naplemente után, hűvös időben ücsörögtünk a fűben, ahonnan bekötött szemmel kellett elindulni az ellenkező oldalon égő hatalmas, meleget adó tábor tűz felé. Csendben. Ha rossz irányban mentem, egy kéz utánam nyúlt és útba igazított. Utána gyónás.

2011, Visegrád – Veszprém

Kérdések fiúknak a férfinaphoz. „Amit alkottam, megmutatom apámnak. Hogyan tudom ezt tenni? Hogyan tudok előtte megállni? Hogyan tudom előtte vállalni magam? Szoktam vele életem-

ről, mélyebb dolgaimról beszélgetni? Ki nekem az apám (mester, példakép, tekintély, legjobb barát, kísérő)? Büszke vagyok arra, amit most alkottam? Mit mond?”

2012, Kalotaszeg

Guba András piarista visszatért! Az alapító atyák egyike újra velünk tartott, és sok régi történetet mesélt. Visszatért egy fájdalmasan szomorú baleset színhelyére is. Inaktelkén imádkoztunk Bencéért.

2013, Kalocsa – Máriagyűd

Főbarátfüzet: „Zárónap. Itt fontos lesz az idő. A délelőtti végigsietjük... Megérkezésünk után letesszük a keresztünket, kiscsoport – ebéd – zárás (a zárandókaté), visszaadjuk a borítékokat. Harmonikapapír osztás. (Nem lesz idő ott írni.) Záró mise. Azt követően gyalog Siklós, zuhanyzás, záróműsor készítése, próba. Elmegyünk vacsorázni, majd záróműsor kifulladásig.”

2014, Őrség – Szlovénia

Harmonika. „Kedves Zoli! Köszönöm a beszélgetéseket. Örülök, hogy így az első táboromnál (zárandókatomon!) te is a csoportvezetőm voltál. Nagyon jól éreztem magamat a csoportban. Remélem jövőre is találkozunk, vagy hamarabb!”

2015, Zemplén

A fényképen a pannonthalmi zárandokok: Andrányi Tamás Ph'15, Boros Zoltán Ph'94, Németh János Ph'08, Újszászi Rajmund Ph'14, Tavaszy Márk Ph'13, Angyal Bence Ph'13, Czigány Tamás Ph'13, Kaposi Brúnó Ph'13, Bálint Márton Ph'16, Hunyady Gergely Ph'16, Káplár Máté Ph'18, Szalai Dániel Ph'18, Szabó András Ph'18, Radnai Kristóf Ph'16, Nagy Róbert Ph'13, Telek András Ph'16, Hakkel Tamás Ph'13, Bayer Ádám Ph'13, Bognár Benedek Ph'16, Tamás Ambrus Ph'15.

Boros Zoltán Ph'94 főbarát

Barátaink

Interjú Ábel atyával

Húsz évvel ezelőtt kezdeményezője voltál annak a zárándoklatnak, amely azóta *Barátok útja* néven ismert – nem csak a pannonhalmi diákok között. Hogyan lettél zárándok?

A zárándoklatot elsőként passzívan éltem át. Nem én keltem útra, hanem értem zárándokoltak. 1987 júliusában papszentelésre készültünk négyen Pannonhalmán. Egyetemista társaim egy kicsiny, ám lelkes csoportja, Kollár Magdi és Tamás Balázs vezetésével, Budapestről gyalog jött el a szentelésre, értünk, szentelendőkért ajánlva az egyhetes út fáradalmait. Megérintett a hitük, amellyel támogatták hivatásomat. Később a győri Bencés Gimnáziumban prefektusként és osztályfőnökként sokat foglalkoztatott néhányunkat, miként tudnánk lelki tartalommal megtölteni a rendszeres nyári csónak-, bicikli-, vagy éppen a gyalogtúrákat. Akkor jutott eszünkbe, hogy a zárándoklat lehetne az az alkalmas forma, amelyben diákjaink a fizikai erőfeszítésben, a mozgásban élhetnék át a hit tapasztalatát. E töprengések eredményeként Ferenc atyával szerveztünk néhány nyári zárándoklatot. 1991-ben például Pannonhalmáról gyalogoltunk el Budapestre, II. János Pál pápa fogadására, a Népstadionba.

Hogyan indult az első Barátok útja?

A Barátok útja 1996-ban indult. Az ötletet a pápa és a moszkvai pátriárka Pannonhalmára tervezett látogatása adta. Akkoriban Főapát úr komoly diplomáciai erőfeszítéseket tett, hogy ezeréves monostorunkban létrejöjjön a történelmi találkozó. Úgy gondoltam, egyházaink találkozását és kiengesztelését mi leginkább egy zárándoklattal segíthetnénk. Ezért meghívtam néhány másik szerzetesgimnáziumban tanító

barátomat, az iskolanővérek közül Petra, Judit és Kinga nővéreket, a piaristáktól Guba Andrást, hogy szervezzünk diákjainknak egy közös zárándoklatot, a pápa és a pátriárka látogatására. Szerzetes-barátaim fogadókészek voltak a kalandra, az ő nyitottságuknak és bátorságuknak köszönhető, hogy megszületett a Barátok útja.

Honnan az elnevezés?

Maga a névadás is emblemikus módon történt. A kicsiny szervezőcsapat: iskolanővérek, bencések, meg egy-két „civil” tanár a térkép fölé hajolva a Tihany – Pannonhalma útvonalat böngészte. Talán Petra nővér volt az, aki felfedezte, hogy Bakonybélről a Kőrishegy alatt vezető szakasz a *Barátok útja* nevet viseli, ő mondta ki: legyünk Barátok útja. A nevet mindannyian telitalálatnak éreztük. Nemcsak azért, mert zárándoklatunk intenciója az Egyház ezer éve megszakadt barátságának helyreállítása volt, hanem azért is, mert ebben a váratlanul feltalált névben saját magunk új identitására is rátaláltunk: barátok lettünk, Krisztus barátai és egymás barátai.

Kik voltak az első résztvevők?

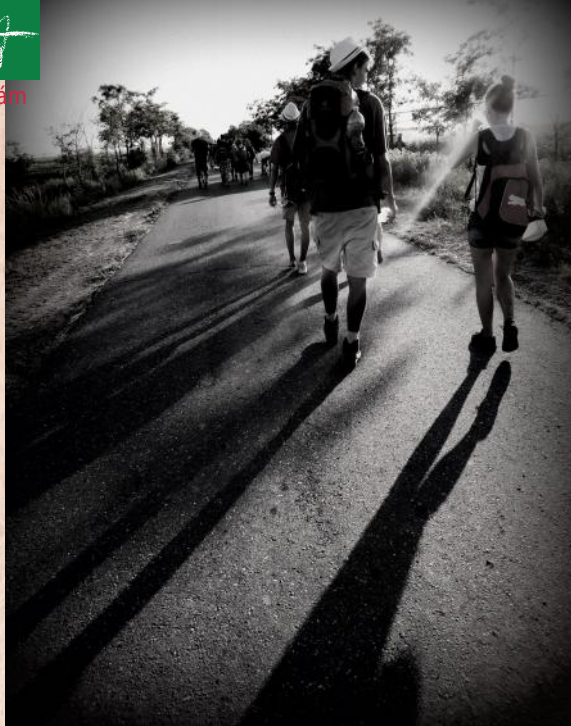
Az említett szerzetes-barátokon kívül győri rendtársaim, de tanártársaim közül is csatlakoztak hozzánk néhányan. Rajtuk kívül az előkészítő munkában akkor 11. osztályos diákjaim kis csoportja vállalt oroszlánrészt. Radnai doktor úr, akinek Marci fia iskolánkba járt, vállalkozott, hogy orvosként kísér minket. Később beigazolódott, hogy biztonságot nyújtó jelenléte nélkülözhetetlen a zárándokúton.

A pápalátogatásra szerveződő zárándoklat sokakat megmozgatott. Az iskolanővérektől, a piaristáktól és a győri

bencésektől több mint száz diák jelentkezett. Kicsit meg is ijedtem a nagy tömegtől, azelőtt 20-30 főnél nagyobb csoportot sohasem vezettem. De a Gondviselés – lelkes diákjaim, a főbarátok, és sok más jószándékú ember segítségével – célba juttatta utunkat.

Valóban célba értetek?

Ez a bizonyos első Barátok útja a kívánt közvetlen célt nem érte el: a pápa és a pátriárka akkor nem találkozott. (Most jut eszembe, a 20 éve szőtt terv éppen néhány hete valósult meg: Ferenc pápa és Kirill pátriárka, igaz nem Pannonhalmán, hanem a havannai repülőtéren, de találkozott.) II. János Pál viszont 1996-ban eljött Pannonhalmára. Életem boldog pillanata volt 1996. szeptember 6. este, midőn a főapáti szoba erkélye alatt a téren a Barátok I. útja száz fiatal zárándokával taizéi énekeket énekeltünk, Asztrik főapát úr kihozta az erkélyre az akkor már nagyon nehezen mozgó, Parkinson-kórtól szenvedő II. János Pál pápát, és ő megáldott bennünket. E találkozás emlékére őrzök egy gubacsokból felfűzött mega rózsafüzért, az első barátok készítették a pápának. Tartozik ehhez egy kísérőlevél is, amelyet a pápának írtunk, s amelyet a nem sokkal később elhunyt Endre atya fordított lengyelre. János Pál pedig az áldását és a nevét hagyta e levélben a barátok ajándékául.

Hic fuit

Ph'67

Interjú Kátai Balázssal

Ha van bencés öregdiák, akinek az élete Pannonhalmához kötődik, akkor is, amikor nincs itt a házban, hát az te vagy. Mi az, ami visszahoz téged Pannonhalmára?

Felnőtt életem során többször költöztem, sokszor változott körülöttem a világ, de „kupac” mindig maradt. Itt is folyamatosak a változások, fejlődések, elmennek a régi ismerősök, kerülnek újak, de mégis ez olyan hely, amely ötven éve a stabilitást jelenti számomra, lelki megnyugvás, feltöltődés helyszíne. Itt mindig találkozom olyan emberekkel, akikhez fordulhatok belső gondjaimmal. Itthon vagyok, akkor is, ha földrajzilag a világ bármely részén tartózkodom, lélekben mindig ez az igazi bázisom. Remélem, ez nem teher az itteni közösségnek. Úgy érzem, elviselnek, remélem, talán be is fogadnak. Szeretnék minél többet segíteni, már amiben tudok.

Mi volt pannonhalmi diákkorod legnagyobb tanulsága?

A legnagyobb adomány, isteni kegyelem volt, hogy szüleim ide küldtek gimnáziumba. Bárhogyan alakult a további életem, mindig az itt tanultak, itteni tapasztalatok segítettek. Profán példa: Botond atya, a prefektusunk harmadik osztály végén megbuktatott oroszról. Amit a pótvizsgára tanultam, azzal a tudással le is államvizsgáztam. Mint TV-s operatőr sokat forgattam a Szovjetunióban, és nem voltak komoly nyelvi nehézségeim, ha meg igen, a vodka segített.

Tálos Zoltán – a későbbieknek „Tozo” –, volt itt a pótapám. Amivel a későbbiekben érvényesültem, azt tőle tanultam. Hozzá mentem, ha gondom volt, ő billentett fenéken, mikor hülyeséget csináltam. Ő tanított meg fényképezni, ő vitt a hegyekbe, és a közös túrákon sok szó esett a tisztességről, emberségről, bajtársiasságról. Nem oktatás volt ez, hanem közösen megélt élmény. Ezekkel az alapokkal tudtam munkám során helytállni, mint operatőr igényes TV-műsorok készítésében részt venni, akár extrém körülmények között is. Levegőben, víz alatt, hegyekben, barlangokban, de a stúdiókban, templomokban, sportpályákon is otthon érzem magam.

Melyik a legemlékezetesebb filmed vagy műsorod, amelyet Pannonhalmán készítettél, és benned él?

A Magyar Televízió (akkor még csak egy volt) első élő műsorvezetésében is részt vettem. Pannonhalmáról a parabolák nyugat felé sugároztak, és az ORF-en ment adásba, de megtört a jég.

Több alkalommal készítettem tudósítást a pannonhalmi fejlesztésekről. Ott voltam a régészeti feltárásoknál, a gimnázium teljes megújulásánál, a bazilika nyugati (torony alatti) altemplomjának feltárásánál, jártam azon a padlón, amelyen Szent István is járhatott, és még sorolhatnám. Dokumentáltam a Viator, a tornacsarnok, a major építését.

Nagy öröm volt számomra, mikor a *Bencés portrék* sorozatban készíthettem műsorokat. Legmeggrázóbb élmény volt, hogy Miksa atyával felvettük az anyagot, de ő nem várta meg, míg elkészült a műsor, itt hagyott minket.

Közvetítéseim közül felejthetetlen a pápa látogatása, amikor a (ma már elbontott) szószéken álltam a kamerámmal.

A legnehezebb és egyben legérdekesebb a bazilika felszentelésének közvetítése volt. Az volt a megállapodás, hogy nem világítunk, és ezzel hűen közvetítjük a liturgia hangulatát. Technikailag nagy kihívás volt a műszaki kollegáknak, de a végeredmény megérte. Akik nem értek a templomba, azok kivetítőn követhették az eseményeket.

Milyen érzés aktív bencés diák édesapjaként visszajönnöd Pannonhalmára?

Jó látni, hogy változik a diákélet. Az ötven évvel ezelőtti poroszos, majdnem katonás rendünk után élmény látni a mai oldottabb, szabadabb légkört. Tudom, hogy nagyot fordult a világ, halmozódnak a lehetőségek, változik a szemlélet is, és ez természetes – de talán nem mindig sikerül az egyensúlyt maradéktalanul megtalálni. Gatyában, papucsban az ebédlőben, kávéval a tanórán. Ez szerintem kicsit túlzás.

Az viszont örömmel tölt el, hogy korlátlan lehetőségek állnak a diákok rendelkezésére. A zene, a sport, a szakkörök, közös

Hic fuit

programok úgy kitöltik mindennapjaikat, hogy nincs idejük unatkozni. Jó látni, hogyan szerveződnek közösségekbe és élnek közös életüket.

Hogyan kapcsolódsz be a gimnáziumnak ezekbe az új lehetőségeibe?

Minden héten operatőr szakkört vezetek. Negyven év tapasztalatával próbálom megismertetni a szakmát a fiúkkal. Közben ámulok, mert annyi ötletük van, a mai

technikát annyira ismerik, hogy én is tanulok tőlük. Leginkább az együtt dolgozást próbáljuk gyakorolni, hogy majd ha elkészül a várt PBG stúdió, lesznek kameráink, montírozónk, idővel komplett video stúdiónk, amivel akár élőben is közvetíthetjük az eseményeket az új díszteremből, misét a bazilikából, sporteseményt az új csarnokból, – készen álljunk a feladatra.

az interjút Dejcsics Konrád OSB készítette

Területi apátság

„Aki naponként könyörög értetek. . .”

Szent Márton püspök emlékévének egyik fontos mozzanata, hogy e nagy szent, aki egy évezrede védelmezi monostorunkat és közösségünket, ereklyéje látogatásával „elzarándokolhat” egyházmegyénk plébániáira.

Az ereklyetisztelet mély gyökerekre nyúlik vissza, kapcsolatos a szentek életével és tiszteletével. Jézus tanítványai mindig szem előtt tartották a Mester parancsát, hogy törekedjenek az életszentségre. Az első szentek a mártírok, a vértanúk voltak, akik életüket adták Jézusért, a belé vetett hit megőrzéséért. A keresztényüldözések megszűnése után Jézus legodaadóbb tanítványai az erények hősiek gyakorlásával igyekeztek hűségesek maradni Jézus életszentségre szólító parancsához.

Az egyház mindig fontosnak érezte, hogy Krisztus e kiemelkedő tanúit és tanítványait oltárra emelve, szentté avatva, példaképeket, kegyelmi forrásokat és égi közbenjárókat adjon a földi zarándokutat járó egyház tagjainak. S mivel a földi élet során, a szellemi-lelki tartalomhoz mindig hozzátartozik annak anyagi vetülete, ezért könnyen megérthető, hogy a hívő emberek hívő tisztelettel vették körül azokat a „maradványokat”, amelyek egy-egy szent földi élete után ránk maradtak. Így születtek meg az ereklyék. Az ereklyetiszteleten keresztül pedig így maradt élő valóság a szentek tisztelete.

Az ereklyetisztelet keresztény üzenete, hogy életben tartsuk egy-egy szent életpéldáját, törekedjünk erényeik követésére és gyakorlására, és kérjük égi közbenjárásukat. Alkuin, a 8. század nagy keresztény írója, aki élete végén a tours-i Szent Márton-monostor élén is állt apátként, a 23. levelében ezt írja a Tours-i Szent Márton egyházában élő testvéreknek: „Mégvan nálatok az Isten segítségének nagy kegyelme, nagy közbenjárója, tudniillik. Szent Márton, aki naponként könyörög

értetek.” Szavai nyomán hittel valljuk: ahol a szentek ereklyéje van, közbenjárásával ott van a szent is.

Így zarándokol el tehát egyházközségeinkbe nemcsak Szent Márton ereklyéje, hanem maga Szent Márton élő valósága, lelkiülete is. S hogy mi történik ilyenkor egy egyházközségben,

szemléltesse egy konkrét példa is. Amikor Bakonybélben járt Szent Márton ereklyéje, az ereklyetisztelet a napi szolozsmába és szentmisébe illeszkedett bele. Ábel bakonybéli perjel atya így számolt be az eseményekről: „Az ereklye fogadása Krisztus Király ünnepe I. Vesperásában történt. Erre az ünnepi alkalomra Kurucz Emese személyében egy kitűnő egyházi énekest hívtunk Budapestről, ő vezette a Vesperás éneklését. Krisztus Király vigíliáját is éjszakába nyúlóan az ereklye jelenlétében énekeljük végig. A bakonybéli hívek jelentős számban az ünnepi szentmisén rótták le tiszteletüket egyházmegyénk védőszentje előtt. Ez alkalommal a Márton-évre kinyomtatott liturgikus füzetből vettünk énekeket és egy hosszabb imádságot ugyancsak e füzetből.”

Hisszük, hogy a Szent Márton-emlékév, s benne az ereklye tisztelete, mély kegyelmi nyomokat hagy lelkünkben, és bennünk is felébreszti azt a tiszta vágyat, amely Mártont Krisztus hűséges tanítványává és az egyház szentjévé tette: állhatatosan megmaradni Krisztus szeretetében és követésében, alázattal és egyszerűséggel szolgálni testvéreinkben Krisztust.

Bartók Ferenc OSB

Akikre büszkék vagyunk

Formatervezői siker

2014-ben a Pannonhalmi Főapátság pályázatot írt ki grafikusok részére az Arcus temporum művészeti fesztivál arculatának megtervezésére. Több ígéretes pályamű közül a szervezők végül Takács Benedek, egykori bencés diák (Ph'12b) tervét választották. A művészeti fesztivál kiindulópontja a kezdetektől a helyszín egyedisége és szellemisége volt. Bence a munkája során arra kereste a választ, hogyan fogható meg egy hely atmoszférája a legkifejezőbben grafikai elemekkel. Így vall a tervező a gondolatmenetéről:

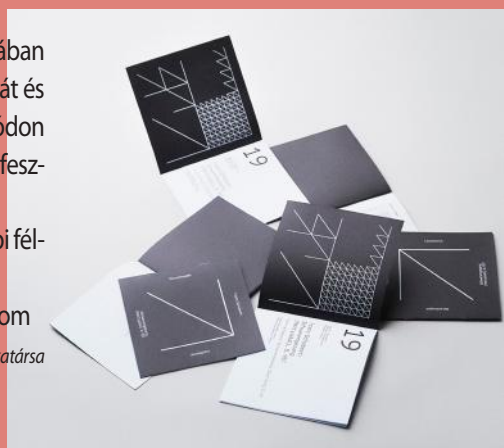
„Így jutottam el az idő, hely és tér fogalmakhoz, melyeket egy koordináta-rendszerbe foglaltam. A tér-idő koordinátákra épülő kódokkal leírhatóvá válik a fesztivál összes programja. A kód négy eleme mindig egyet forog az óramutató járásával. Ez a körforgás az, ami szerintem nagyon jellemző Pannonhalmára és az itteni életre.”

Az Arcus temporum fesztivál arculata 2014-ben vizuális kommunikáció kategóriában elnyerte a Magyar Formatervezési Díjat. A zsűri a terv korszerűségét, letisztultságát és játékosságát méltatta. Értékelésükben kiemelték, hogy az arculat innovatív módon kapcsolja össze a múltat, a jelent és a jövőt – ezzel pontosan tükrözi a művészeti fesztivál koncepcióját is.

Takács Benedek idén diplomázik a Moholy-Nagy Művészeti Egyetemen, legutóbbi félévét az Universität der Künste Berlin egyetemen töltötte.

A díjnyertes arculat megtekinthető a fesztivál honlapján: www.arcustemporum.com

Majoros Nóra, a Kulturális Iroda munkatársa

Robot Race-győzelem

Ambrus atya valamikor január első hetében keresett meg engem, hogy nincs-e kedvünk nevezni a soproni mechatronika szervezésében létrejövő Robot Race versenyen. 3 fős csapatokban lehetett indulni, így Bódi Istvánnal és Csehi Ágostonnal neveztünk QPAC1 néven. A 10. évfolyamból indult még egy csapat QPAC2 néven. A verseny

előtt csak István találkozott a LEGO robottal, annak is az egyik korábbi típusával. Így az egyik irányítástechnika szakkört arra szántuk, hogy megismerjük az EV3 típust és annak sajátos grafikus programozását. Sajnos nem állt módunkban kipróbálni saját roboton a környezetet. A felkészülés során azt tapasztaltuk, hogy amit Ambrus atya a három és fél (Ágoston esetében másfél) évben megtanított, azt fel tudjuk ebben az új környezetben használni. A verseny három fordulóból állt. Az elsőben különböző matematikai, fizikai, logikai, ügyességi feladatokat kellett elvégezni, melyek után pontokat kaptunk. A második fordulóban a soproni arborétumban kellett térkép alapján megkeresni a

motorokat ábrázoló képeket. Ezek után a pontjainkból vásárolhattuk meg az alkatrészeket. A harmadik fordulóban jött a fő feladat, az EV3 programozása. Két része volt, amelyekben a robottal különböző vonalkövetési, szín- és nyomásérzékelési feladatokat kellett végrehajtani egy előre megadott terepen (fehér lap különböző vonalakkal). Erre a kettő feladatra mindösszesen 30 percünk volt. Kisebb technikai nehézségek után nagy szerencsénkre a végső bemutatón a robotunk helyesen hajtotta végre a feladatot. A pontszámok összesítése után kiderült, hogy holtversenyben első helyen álltunk az ajkai Bródy Gimnázium BIG RACE ALONG csapatával. A QPAC2 csapat is remekül helytállt, de sajnos lecsúszott a dobogós helyezésről. Egy vilámkérdésben a mi csapatunk adta be hamarabb a helyes választ. Így a QPAC1 csapat lett az első helyezett.

Hartyányi Gábor Ph'16

In memoriam

Pater Paulus Schmidt OSB (1935-2016)

Tisztelt Gyászóló Közösség!

Paulus atya 2015. december 10-én reggel korán, az adventi sötétben indult Pannonhalmáról Mosbachba, orvosához. Az ablakból még megáldottam, előző este is úti áldást kért. Mindketten sejtettünk valamit, amit nem tudhattunk – de nagyon búcsúztunk.

Előző este e-mailben ezt írta: „Paulus atya – Abwesenheit, Abreise: 10.12.2015 Donnerstag früh, Rückkehr: noch offen. (Zimmerschlüssel im Briefkasten.)”

Ez a kis mondat számomra egyértelmű volt a jövőt illetően. A visszatérés időpontja még nyitott volt mindkettőnk számára. Halála előtt két nappal súlyos betegen, nem a valóságot, hanem a vágyat megfogalmazva telefonon azt mondta: „morgen früh fahre ich nach Pannonhalma.”, azaz „Holnap korán reggel indulok Pannonhalmára”.

Kedves Paulus atya, megérkezted, visszatértél választott hazádba, a Magyar Bencés Kongregáció főmonostorába, amely téged nyitott szívvel és szeretettel befogadott. Jó testvérünk voltál, aki a nyelvi akadály ellenére is képes voltál mindenkivel kommunikálni. Humoroddal és az autózvezetés iránti szeretetteddel kultúrákon átívelő hidat teremtettél. Velünk zsolozsmáztál, miséztél magyar és német nyelven. Bölcsességedre, tapasztalatodra mindig számíthattunk. Otthont kerestél köztünk, és ezt meg is találtad. Jó volt ez a tíz év, köszönjük Istennek és Neked is. Köszönjük testvéri szeretettedet. Köszönjük, hogy diákjainkkal is szeretettel foglalkoztál, tanítottad őket németre. Köszönjük a pilisvörösvári egyházközség, a győri német nyelvű hívek nevében is szolgálatodat, igehirdetésidet, derűvel, humorral fűszerezett okos szavaidat!

Szeretetünket és hálánkat imádságban tudjuk a leginkább elmondani:

Mennyei Atyánk!

Gyermekedtől, Paulus Schmidt szerzetespaptól, testvérünkől búcsúzunk. Együttérző szívvel, de mégis húsvéti örömmel és reménnyel állunk itt urnájánál, hamvainál, hogy testvéri, rokoni és baráti búcsút vegyünk tőle. Örömről az, hogy a halálban ahhoz tért, Hozzád, Mennyei Atyánkhoz, akit egész életében szolgált. Hitt Benned, ismerte Fiadat, akihez a keresztségben kapcsolódott. Keresztény meghívását kegyelmeddel a keresztségben és szerzetesi fogadalmában tetted teljesebbé, hogy megszentelődjék, és sokaknak szolgálhasson is. Paulus gyermeked tudta, hogy kinek hitt, és kinek szolgált. Isten szeretete és a belé vetett remény nem csalta meg, így mi is hittel, reménnyel és hálás szeretettel búcsúzunk tőle, kísérik hamvait nyughelyére, a Boldogasszony oltalmába. Krisztus, a mi Urunk által. Ámen.

Várszegi Asztrik OSB főapát

Pater Paulus 1933. november 25-én született pedagóguscsaládban a westfáliai Münsterben. Érettségét Illertissenben szerzett az Iskolatestvérek gimnáziumában. Tizenkilenc évesen lépett a Bad Wimpfen-i Bencés Apátságba. 1956-ban tett ünnepélyes fogadalmat, 1958-ban szentelték pappá. Teológiai tanulmányait a kongregáció főiskoláján Beuronban végezte. Az apátságban különböző feladatokat töltött be: az első tíz évben házi beosztásokat látott el (házmester, vendégpáter, sekrestyés), majd 1969–1981 között Mosbach és Bad Wimpfen állami gimnáziumaiban volt hittanár. 1981-től perjel, novíciusmester és könyvtáros a monostor megszűnéséig.

2004-ben a Beuroni Kongregáció káptalani döntése alapján monostora elveszítette önállóságát, és Neuburg felügyelete alá került. Szeretett apátságának megszűnése nem kis megrázkódtatást jelentett Paulus atya számára. Arra az elhatározásra jutott, hogy Pannonhalmán kér befogadást. 2007. augusztus 24-től élt közöttünk.

Németet tanított a gimnáziumban, korábban a tihanyi novíciusoknak; a Főapáti Hivatal német nyelvű levelezését végezte. Rendszeresen vállalt német miséket Pilisvörösváron, időnként a győri német közösségben. Németországi tanítványai, egykori ministránsai szívesen látogatták Pannonhalmán. Monostorunk vendégeivel is készséggel foglalkozott.

„Erkenne mich, mein Hüter, / mein Hirte, nimm mich an!”

Iskolatörténet

A pannonhalmi diákokthron mozijának története I.

A kezdetekről csak bizonytalan információim vannak. Az iskola indulása után elég hamar egy mozi is létesült. Egy 35 mm-es Zeiss Ikon géppel indult a rendszer. Szénívlámpás lámpaházzal. Ekkor a 35 mm-es (ún. normál) gépek mind ívlámpával működtek. Az ívlámpához szükséges egyenáramot a fizikai előadóban levő motor-generátor állította elő. Akkor még nem léteztek nagyteljesítményű félvezető egyenirányítók. Mivel csak egy gép volt, és az akkor még a tűzveszélyes filmek miatt többnyire csak 10 perces tekercseket forgalmaztak, a mozizás sok szünettel folyt. A professzionális mozikban ekkor két gép váltott vetítése biztosította a folyamatos üzemet. Az említett hiányosság miatt többnyire csak rövidfilmeket – akkor úgy hívták, hogy kultúrfilmeket – vetítettek, csak nagyon ritkán hosszabb játékfilmeket. Egy hivatásos mozigépész kezelte a rendszert. Amikor behívták őt katonának, a vetítések megszűntek.

A mozizás helyszíne a Teleki-terem volt, csak akkor még – úgy tudom – nem így hívták. A terem nem volt igazán alkalmas erre a célra. Úgynevezett csőmozi volt, ahol a hosszú teremben csak kisméretű (2 m magas) vetítőernyő fért el. Kezdetben még teljesen vízszintes padló volt, ezért a kép alja sem volt jól látható. Mivel akkor még az idegen nyelvű filmek mind felirattal mentek, ez komoly hiányosságot jelentett. Ez a terem lett volna az iskola díszterme. A 200 személyesre tervezett iskola számára, leszámítva az előbb említett gyengéit, nagyjából meg is felelt volna. Az iskola az 1950-es újraindítás után több mint 300 személyes lett, ezért a Teleki-terembe már nem fért el egyszerre mindenki. A tornatermet próbálták – mostanáig – díszteremnek használni.

1948-ban, az államosítás fenyegetettségében sok technikai eszközt elrejtettek. Ez történt a mozi technikájával is. A két állami év alatt – tudtommal – nem tettek kísérletet a mozi működtetésére.

1950-ben, amikor a pannonhalmi iskola megint a Rend kezelésébe került, újraindították a mozit is. A politikai hatalom a mozizásnak nagy politikai jelentőséget tulajdonított. „Számunkra a művészetek közül legfontosabb a film” (V. I. Lenin). Igyekeztek minden lakott helyre eljuttatni a politikai rendszer által válogatott filmeket. Ekkor terjedt el a 16 mm-es, úgynevezett keskenyfilm technika, amelyiknél a beruházás és a működtetés egyaránt alacsony költségű volt. Pannonhalmán is egy ilyen rendszert barkácsoltak. Vida Szabolcs atya lett a mozi vezetője, Dobra Modeszt atya technikai segítségével. Az adott körülmények között egy nagyon jó technika kerekedett. A kezdeteknél használt 35-ös technikából, amelyik a gimnázium főbejárata feletti titkos raktárban rejtőzött, elővették és felszerelték a vetítógép öntöttvas talpát a szénívlámpás lámpaházzal. Úgy tudom, egy megszűnt moziból vásároltak egy BITON típusú, 16 mm-es (keskenyfilm)

gépfejet. Ez a régi gépfej, a vele házasított szénívlámpás lámpaházzal jobb volt, mint az akkor nagy sorozatban gyártott, és az egész országot elárasztó, izzólámpás TERTA gépek. Az ívlámpát továbbra is a már említett fizikumi motor-generátor működtette. A mozi újraindítását azzal a feltétellel engedélyezte a politikai hatalom, hogy vasárnap délután egy nyilvános előadást is kell tartani. Többnyire a Tóthegy lakói látogatták az előadásokat. A mozi az iskola tulajdo-

Iskolatörténet

nában és működtetésében maradt. Az ország legtöbb moziját ekkor a minden megyében működő Moziüzemi Vállalatok birtokolták és üzemeltették. Egyetlen filmforgalmazó volt, a MOKÉP. A gimnázium mozija önálló volt, de a megyei vállalaton keresztül kapta a filmeket. Lehetőség lett volna a filmek tudatos válogatására – természetesen csak a forgalomban levő állományból –, ám az iskola nem igazán élt ezzel a lehetőséggel. Akkor a magyar és ún. szocialista filmek örökjogosak voltak, vagyis megjelenésüktől kezdve bármikor le lehetett őket vetíteni. A nyugati filmek játszási joga általában öt évre terjedt. A 16 mm-es rendszernek a minőségi korlátok miatt egyéb gyengéi is voltak. Csak a magyar filmekről készült színes változat. Minden egyéb, színes film a keskeny verzióban csak fekete-fehér változatban került forgalomba. Még nagyobb gyengéje volt a rendszernek, hogy nagyon sok – főleg nyugati – művészfilmből egyáltalán nem készült 16 mm-es változat. Ezekkel együtt is nagyon sok diák jutott jelentős filmnézési élményhez. Többnyire a tanári kar nagy részével együtt nézték a gyerekek a filmeket. Ez lehetővé tette a közös – sokszor órán történő – feldolgozást. Nagyon sok régi diák szerzett maradandó élményeket a moizással.

A technikában annyi történt, hogy a félvezető egyenirányítók megjelenésével ki lehetett váltani az egész házat berregtető motor-generátort. A hangfejben levő fotocellát Modeszt atya – a megyében elsőként – fotodiódára cserélte. Ezzel lényegesen egyszerűbb, üzembiztosabb és jobb minőségű lett a hangrendszer. Erre az időre esik a Teleki-terem jelentős átalakítása is. Az addig sík padlójú terem 11-21 sorához lejtős padlót készítettek, jelentősen

javítva ezzel a látási viszonyokat. Közben azért elhasználódott a rendszer, ráadásul a keskeny verzióban is megjelent az 1:2,4-es (szélesvásznú) arány. Megérett az idő a technikaváltásra. Ekkorra már sok 16 mm-es mozitechnikát kicseréltek 35 mm-esre. Sajnálatos módon – a hetvenes évek közepén – egy új 16 mm-esre cserélték ki az elavult technikát. Ez a Bauer típusú 16 mm-es gép a maga nemében korszerű volt, de a 16 mm-es technika minden gyengéjét hordozta. Egyre több olyan film jelent meg, amelyből nem készült már keskeny változat.

1979-ig ez a rendszer működött a fent leírt műsorellátással. Ebben az évben Szabolcs atya a diákotthonból a főmestorba költözött, és a mozi üzemeltetését nekem adta át.

Első lépésként a magunk kezébe vettük a műsor szerkesztését. Továbbra is a megyei vállalat lett a műsorellátónk, de a meglevő készletből magunk válogattuk a filmeket. Elindítottam a technika-váltást. 1980-ban sikerült vásárolnunk (Nyugat-) Németországban egy 35 mm-es, Kinton rendszerűt. Ez a változás jelentősen megváltoztatta a mozi működését. Most már a teljes forgalmi állományból tudtunk választani, és jelentős minőségi változás is történt, a tökéletesebb 35-ös technika miatt. A technika-váltással elkezdődtek a szerdai előadások is. A vasárnap délutáni nyilvános előadások már korábban megszűntek. A TV elterjedése miatt jelentősen csökkent a tóthegyeiek moziba-járása, és ez lehetővé tette, hogy felmentést kapjunk a nyilvános vetítés kötelezettsége alól. Elkezdődtek viszont a mostanáig

tartó szerdai előadások. Ez egy differenciálabb műsorszerkezetet tett lehetővé. Szombatra olyan filmeket választottunk, amelyekkel minden diákot el tudtunk érni, még esetleg olyanokat is, akik – előéletük miatt (a diákok 14 évesen kerültek Pannonhalmára) – a mozi-ban csak szórakozást kerestek. Alkalmos filmek választásával el lehetett érni, hogy ők is maradandó élményekhez jussanak a mozi-ban is. Szerdára viszont lehetett olyan filmeket választani, amelyek hivatalosan az ún. művészfilmek kategóriájába tartoztak, értékeik „kinyerése” fejlettebb „emésztőrendszer” kívánt. Azt a teljes műsorszerkezettel próbáltuk hangsúlyozni, hogy alapvetően csak jó és rossz filmek léteznek, hogy a jó filmek nézése a gazdagodás örömeivel tölti el az embert, a rosszak meg – bármennyire szórakoztatónak tűnnek is – ürességet, és ezért unalmat hagynak maguk után. A tanárokkal való közös filmnézés Pannonhalmán sajátos lehetősége volt. Lehetőséget nyújtott a filmek közös feldolgozására, az osztályfőnöki és csendesórák gazdagítására. A pannonthalmi mozi virágkora volt ez. Nagyon sokszor nézték kétszázötvenen a filmeket.

Istenem,
hallgass
hívásomra!

PANNONHALMI FŐAPÁTSÁG
BENCÉS KIADÓ

Lege

Istenem, hallgass hívásomra!

„Istenem, hallgass hívásomra!” – ezzel a kéréssel kezdődik minden imaóra, amelyet a szerzetesek napjában ötször elmondanak. A bencések által imádkozott zsolozsma zoltárai és imádságai lefedik az egész emberi életet, a szorongatott és boldog, a fiatal és idős, a reménykedő és a reményvesztett ember mindenféle élethelyzetét, ám mindig az Úr segítségét kérő fohással kezdődnek, és mindig az „Istennek legyen hála!” felkiáltással zárulnak.

Az imádságokat, amelyek a Pannonhalmi Főapátság kiadásában megjelent könyvecskében szerepelnek, negyven pannonhalmi bencés írta. Megfogalmazta imádságát a legfiatalabb novíciustestvér, leírták a főapátság házaiban élő előljárók és testvérek, a fiatalabbak segítségével hangrögzítőre mondták a legidősebb szerzetesek is. És nemcsak a különböző életkorok imádságai jelennek meg e könyv lapjain, hanem a

legkülönbözőbb élethelyzetek is. Öröm és remény, gyász és szorongás, kérés és hálaadás, új kezdet és búcsúzás, fogadalom és munka, élet és halál egyaránt szerepel az imádságok között. A bencések személyes szavai, egyéni imádságai ezek, ám ihletőjük Isten Igéje, amellyel az életben, az imaórákban és a munkában találkoznak. Ezért az imádságok a zsolozsma időpontjai szerint, és azokon belül az imaórák felépítésének megfelelően szerepelnek a kötetben.

A bencések által megfogalmazott imák az olvasó imádságaivá is válhatnak. A befogadás és az együttimádkozás kulcsa az, amit Szent Benedek mond a zoltározásról: „úgy álljunk a zsolozsmázáshoz, hogy szívünk megegyezék szavunkkal” (Regula, 19). Lemondhatunk arról, hogy szívünk aktuális érzéseivel keressünk szavakat, az is elég, ha szívünket igazítjuk hozzá ahhoz az érzelemhez, életérzéshez, amely az imádságban megszólal. Mert a kötetben megjelenő töredékes és esetleges érzéseken és szavakon végighaladva végül a nagy egységhez, a nagy összefüggéshez, Istenhez juthatunk. Az imádságoskönyvet Pannonhalmi szerzetesei a hetvenedik születésnapját ünneplő Várszegi Asztrik főapát úrnak készítették, megköszönve Istennek ötvenkét év szerzetesi hűségét és huszonöt év apáti szolgálatát.

Dejcsics Konrád OSB

Fűszerkert

Gyurik Gábor, a 14 Gault&Millau-pontos Viator éttermünk séfje már jó ideje megjelenteti receptjeit a *Magyar Konyha* című szaklapban. Így jött az ötlet, hogy a recepteket a főapátság gyógynövénykertjében termelt gyógy- és fűszernövényekhez rendelve, egy izgalmas, hiánypótló kötetet lehetne megjelentetni. A kiválasztott huszonkét fűszernövényről Ambrus Lajos, József Attila-díjas író, pomológus adott olyan alapos, igényes, kultúrtörténeti vonatkozásokra is kitékintő leírást, hogy akár *Fűveskönyvnek* is el lehetett volna nevezni a kötetet, ha ez a cím már nem lenne foglalt.

A gazdag képi illusztráció, a művészien tálalt ételek fotói, az ősi metszetek reпрói, illetve az élőhelyükön készített növényfotók Burger Barna fotóművész munkái. Most először vállalkozott ételek fotózására. Elárulta: azért, mert „megfogta Pannonhalmi hangulata”.

A kötet pannonhalmi bemutatóján Madary Orsolya felelős szerkesztő azzal méltatta Gyurik Gábor séfünket, hogy olyan

ínyenc, de viszonylag könnyen megfőzhető ételrecepteket állított össze, amelyeket a kísérletezni szerető háziasszonyok és az otthon főző férfiak is el tudnak készíteni.

A *Fűszerkert* – 22 fűszer, 60 recept című kötet nemcsak a fűszerezés mindennapi művészetébe avatja be az olvasót, hanem a Pannonhalmi Főapátság gasztronómiai kultúrájába is betekintést enged, ahol természetes, hogy a Viator éttermünk a saját kertünk fűszereit használja, és pincegazdaságunk borait teszi az asztalra az ételek mellé.

A könyvészetileg és tartalmában is kiemelkedően színvonalas műhöz illik Asztrik főapát úrnak a könyvborító hátoldalán olvasható gondolata: „Az ételben és italban megtapasztalt jó élvezet a Jóhoz, a Teljességhez is.”

Hortobágyi T. Cirill OSB perjel

Alumni

Alumni-mozgások

Pálya

A Groupama Arénában, egyszerűbben a Fradi-pálya tőzsomszédságában gyűlünk össze a 2016-os Bencés Bálra. Utoljára talán harmincöt éve lehettem itt valami FTC-Tatabányán, de mintha a túloldalon. Weimper is játszott. Most egészen pazar a helyszín, maga a pompa, pénz nem számít, noha az újkori focikultúrától távol kerültem már. Bayern München-stadion, szotyinak nyoma sincs, elég jól felporszívózták, a pályát fűszolárium pásztázza. A kivetítón tekintélyt parancsolóan világít a báli logó. Nézem az építészeti, hangtechnikusi, kivitelezői megoldásokat. Fejemben a tornacsarnok és a díszterem.

Csapat

Háromszázhuszan vagyunk, rekordlétszám. A fő műsoridőt Veiszer Alinda, Jankovics Marcell, Várszegi Asztrik foglalja le. Mindenki mosolyog, ez marad meg. Aztán Ambrus és a mozija. Aranyárány pereg 16 mm-es kópiáról Mensáros Lászlóval, ő is ismerős. „Megverték a szadista fizikatanárt!” – inkább csak sejtjük, mint értjük. Kinek-kinek a magántörténetei, magánbeszélgetései párhuzamosan futnak. Mit tudsz róla? Ő még megvan? Nem tud itt lenni. Most műtötték. De nem válunk. Épp ma egy éve? És mikor lesz az esküvő? Sielésből, értem.

Élmény

Idézet eleje. A gyerekek, hogy igazán felnőhessen, el kell hagynia a családot, azt a családot, amelyik akarja, hogy ő felnőtt legyen. A pannonhalmi diákok, amikor nálunk vannak, pont ezt a második születést élék át minden gyötrelmével... Ebben az ingergazdag, de élményben rettetesen szegény világban, ezek az alkalmak ehhez a második születéshez nem csak, hogy fontosak,

de nélkülözhetetlenek is. Idézet vége.

Köszönet

Sokan segítettek régiek, újak. Deák Péter, Kovács Péter, Szabó Tibor Zsombor, Tóth Márton. Ők a hátszág. Nagy biztonságot jelentenek. Szeptember óta folyik a keresés, hol legyen, mennyiért. Sok félelem, sok kín kíséri. Mindent megmozgatnak, hogy jó legyen. Jó lett, a helyszín bevált, volt hely mindenre, még fértek is volna. A bevétel félmillió forint, megy a film- és hangstúdióba. Egy iMac épp ennyi. Köszönet érte.

Maraton

Ez már más téma, nem a Bencés Bál. Nem tánc, de mozgás, futás. Sem nem azé, aki fut. Április 16. Ez egy bencés buli, diák, felnőtt jöhet. Megint csak háromszázan. Regisztrálj, hogy elkezdhesd az edzést: www.szentmartonev.hu oldal, regisztráció-fül. 1500 m, 5600 m, 11200 m. Alumni előnyben: van helyismeret, hol mekkora a dőlésszög. Mert fel kell a finisben futni, hegymentben. Egy kicsi mozgás mindenkinek kell.

Öregdiák-nap

Ez már más téma, nem a Márton-maraton. De még mindig mozgás, mozi, mert kész lesz a díszterem. Ez lesz a sörözés apropója. Május 28., utolsó szombat, per definitionem mozgó ünnep. Megnézzük, hogy pereg a film az aranyifjú fizikatanár kezei között. Nem is pereg, hanem betölt, meg lefut. Fut a mozi. De ha jól megy, mindenféle technikát kipróbálunk.

16 mm, 35 mm, digitális. Épp most ér véget az Oscar-gála. Amit a *Jób lázadás*a nem kapott meg, megkapta a *Saul fia*. Ha mázlink van, vele nyílik meg az új mozi. Nekünk örökmozgó.

Oszlopok

Ez pedig még nem az Öregdiák-nap, hanem csak egy könyv előzetese. És nem is a mi dísztermünk, hanem a Pázmány Péter Egyetemé. Szalai Béla (Ph'58) itt mutatja be *Oszlopok* című könyvét, az alma mater második huszonöt évéről. Márc. 19. szombat, 10.30. Ha kell, menj és vedd, később, máshogy nem lesz, egyelőre. A magánkiadás szívesen fogad támogatást.

Barcza István Ph'87 titkár

2016

MÁRTON-MARATON

PANNONHALMA 2016. ÁPRILIS 16.
KÖZÖSSÉGBEN VAGYUNK
MONASTERIUM STI MARTINI
EST NOBIS SOCIETAS

1500 m / 5600 m / 11200 m
diákok / felnőttek

Nevezési határidő: 2016. április 8.
Nevezés: www.szentmartonev.hu

Program
10–12.30 között helyszíni nevezés és regisztráció
13.00: Ünneplés megnyitó
13.10: 1500 m-es táv
13.30: 5600 m-es táv
14.30: 11200 m-es táv
16.00: Eredményhirdetés

